

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**KANUN ÇALGISI İÇİN GELİŞTİRİLEN FAYDALI MODEL VE
İCRA ŞEKLİNİN UZMAN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Orçun ÇALKAP

**Enstitü Anabilim Dalı : Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı : Müzik Bilimleri**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mürvet Nevra KÜPANA

HAZİRAN-2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

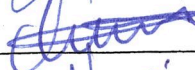
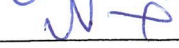
**KANUN ÇALGISI İÇİN GELİŞTİRİLEN FAYDALI MODEL
VE İCRA ŞEKLİNİN UZMAN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Orçun ÇALKAP

Enstitü Anabilim Dalı : Temel Bilimler
Enstitü Bilim Dalı : Müzik Bilimleri

“Bu tez 10.06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Prof. Dr. Ahmet Hakkı TURABI	Başarılı	
Doç. Dr. Ferdi KOÇ	Başarılı	
Doç. Dr. Mürvet Nevrâ KÜPANA	Başarılı	

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	Orçun ÇALKAP
Öğrenci Numarası	:	1660Y62003
Enstitü Anabilim Dalı	:	TEMEL BİLİMLER
Enstitü Bilim Dalı	:	MÜZİK BİLİMLERİ
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	KANUN ÇALGISI İÇİN GELİŞTİRİLEN FAYDALI MODEL VE İCRA ŞEKLİNİN UZMAN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ
Benzerlik Oranı	:	%18

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

10/06/2019
Öğrenci İmza

☐ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere sbetez@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

...../...../20.....
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Doç. Dr. Mürvet Nevra KÜPANA

Tarih: 10/06/2019

İmza:

☐ KABUL EDİLMİŞTİR

☐ REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖNSÖZ

Araştırmam boyunca bana yol gösteren tez danışmanım saygıdeğer Dr. Mürvet NEVRA KÜPANA'ya, yaptığım görüşmeler için bana vaktini ayırıp ilgiyle yardımcı olan değerli uzmanlarımız Doç. Dr. Ömer ÖZDEN'e, Dr. Kibele KIVILCIM ÇİFTÇİ'ye, Göksel BAKTAGİR'e, Hakan KILINÇARSLAN'a, Öğr. Gör. Murat CAN hocalarıma, maddi manevi yardımlarını esirgemeyen değerli abim Fehmi KILIÇ'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
TABLolar LİSTESİ.....	iv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	v
ÖZET.....	vii
SUMMARY	viii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	32
BÖLÜM 2. YÖNTEM.....	35
2.1. Araştırma Modeli	35
2.2. Veri Toplama Araçları	35
2.3. Çalışma (Uzman) Grubu	36
2.4. Verilerin Analizi.....	37
BÖLÜM 3. BULGULAR VE YORUM.....	39
3.1. Kanun Çalgısı İçin Yeni İcra Tekniklerinin Gelişmesine Yönelik Düşüncelerine İlişkin Bulgular ve Yorum	39
3.2. Uzmanların Geliştirilen Faydalı Model İcra Şekli Kanun İcrasına Farklılık Getirip Getirmediğine Yönelik Düşüncelerine İlişkin Bulgular ve Yorum	40
3.3. Uzman Görüşüne Göre Geliştirilen Faydalı Model İle Mevcut Kanun Arasında Belirgin Organolojik Farklara İlişkin Bulgular ve Yorum.....	41
3.4. Uzman Görüşüne Göre Geliştirilen Faydalı Model Kanun İcrası İle Günümüz Kanun İcrası Arasında Duyuşsal Açından Farklılık Olup Olmadığına İlişkin Bulgular ve Yorum	42
3.5. Uzman Görüşüne Göre Geliştirilen Faydalı Model Kanun Tasarımı ve İcrasının Türk Müziği Kanun İcrasına Farklılık Getirip Getirmeyeceğine İlişkin Bulgular ve Yorum	43
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	45

KAYNAKÇA.....	48
ÖZGEÇMİŞ	51

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 : Kişisel bilgi formundan elde edilen bilgiler	36
Tablo 2 : Birinci alt probleme ait uzman görüşleri	39
Tablo 3 : Uzmanların kanun çalgısı için yeni icra tekniklerinin gelişmesine yönelik frekans ve yüzde dağılımları	40
Tablo 4 : İkinci Alt probleme ait uzman görüşleri.....	40
Tablo 5 : Uzmanların geliştirilen faydalı model icra şekli kanun icrasına farklılık getirmekte midir? Sorusuna verdiği yanıtların frekans ve yüzde dağılımları	41
Tablo 6 : Üçüncü alt probleme ait uzman görüşleri.....	41
Tablo 7 : Geliştirilen faydalı model ile mevcut kanun arasında belirgin organolojik farklar var mıdır? Sorusuna ait frekans ve yüzde dağılımları	42
Tablo 8 : Dördüncü alt probleme ait uzman görüşleri	42
Tablo 9 : Geliştirilen faydalı model kanun icrası ile günümüz kanun icrası arasında duyuşsal açıdan farklılık var mıdır? Sorusuna ait frekans ve yüzdelik dağılımları	43
Tablo 10: Beşinci alt probleme ait uzman görüşleri	43
Tablo 11: Geliştirilen faydalı model kanun tasarımı ve icrasının Türk müziği kanun icrasına farklılık getireceğini düşünüyor musunuz? Sorusuna ait frekans ve yüzde dağılımları.....	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 : Çeng.....	4
Şekil 2 : Nüzhe-Santur.....	4
Şekil 3 : Yatay pozisyonda kanun sazı	5
Şekil 4 : Kanun sazının ölçüleri (Aydoğdu veAydoğdu, 2004, s. 26).....	6
Şekil 5 : Kanun sazının temel iskeleti (Baktagir, 2014, s. 10).....	6
Şekil 6 : Kanun sazının bütün genel fiziği (Açın, 1984, s. 36).	7
Şekil 7 : Kanun sazının mandalları.....	8
Şekil 8 : Kanun sazının burguları ve tellerini görünüşü	8
Şekil 9 : Kanun sazının çalma pozisyonu	9
Şekil 10: Sol el parmak numaraları	9
Şekil 11: Sağ el parmak numaraları	9
Şekil 12: Kanun sazında mandalların tutuluşu.....	10
Şekil 13: Faydalı model Kanun.....	11
Şekil 14: Faydalı model Kanun patenti	12
Şekil 15: Faydalı model Kanun tescil belgesi.....	13
Şekil 16: Faydalı model Kanun tescil sicil belgesi	14
Şekil 17: Faydalı model Kanun şekil tescil belgesi.....	15
Şekil 18: Faydalı model Kanun sazının derisi	16
Şekil 19: Geleneksel kanun sazında derinin görünümü	16
Şekil 20: Faydalı Model Kanun sazının tel bağlama yerleri.....	17
Şekil 21: Faydalı model kanun sazının tellerini sabit tutmak için kullanılan tıpanın üç boyutlu çizimi	17
Şekil 22: Faydalı model kanunun üç boyutlu çizimi.....	18
Şekil 23: Faydalı model kanun sazının sol tarafındaki kanunun telleri ve derisi olmadan üç boyutlu çizimi	18
Şekil 24: Faydalı model kanun sazının alt kenar yüksekliği 5.9 cm olup telleri ve derisi olmadan üç boyutlu çizimi.....	18
Şekil 25: Faydalı model kanun sazının alt ve üst kenar ölçülerinin üç boyutlu çizimi.....	19
Şekil 26: Faydalı model kanunda tıpların bağlandığı ağaç ve iç hazneye oturan ayakları	19
Şekil 27: Sağ el parmak numaraları	20

Şekil 28: Sol el parmak numaraları	20
Şekil 29: Kaba tırnakların yatay pozisyonda görünüşü	21
Şekil 30: Kaba tırnakların dik pozisyonda duruşu	21
Şekil 31: Kaba tırnağın sağ baş parmağa takılmış hali.....	21
Şekil 32: Yüzük ve mızrap.....	22
Şekil 33: Kaba tırnak ve yüzüğün sağ ele takılmış hali.....	22
Şekil 34: Sağ el 4- 5 numaralı parmakların mandal tutuşu.....	23
Şekil 35: Sol elin mandal tutuş pozisyonu	24
Şekil 36: Sağ elin mandal tutuş pozisyonu	24
Şekil 37: Faydalı model kanun sazında her iki elin kullanımı.....	25
Şekil 38: Faydalı model kanun sazında sol el akor atarken, sağ elin mandal değiştirmesi.....	25
Şekil 39: Faydalı model kanun sazında aynı oktavda akor seslerini oluştururken parmak pozisyonları.....	26
Şekil 40: La Paloma.....	27
Şekil 41: La Paloma, (Aydoğdu ve Aydoğdu, 2004, s. 198,199).	28
Şekil 42: Aynı oktavlarda birbiri ardına gelen seslerin, bemol ve diyez perdelerini bulmalarının gösterimi	28
Şekil 43: Sağ elde 5 numaralı parmağın 2 mandalı tutuşu	29
Şekil 44: Sağ el Hüseyini aşırın perdesiyle oktavını icra ederken.	29
Şekil 45: Sağ el parmakları mandal değiştirirken (3- 4- 5) numaralı parmaklar yakın görünüş	29
Şekil 46: Farklı oktavlarda çalış pozisyonunun farklı görünüşü.....	30

Sakarya Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	Doktora		
Tezin Başlığı: Kanun Çalgısı İçin Geliştirilen Faydalı Model ve İcra Şeklinin Uzman Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi			
Tezin Yazarı: Orçun ÇALKAP		Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mürvet Nevra KÜPANA	
Kabul Tarihi: 10 Haziran 2019		Sayfa Sayısı: viii (ön kısım) + 51 (tez)	
Anabilim Dalı: Temel Bilimler		Bilim Dalı: Müzik Bilimleri	
Geçmişten günümüze kadar birçok kanun sazı icracısı gelmiş ve bu icracılar farklı çalım teknikleri geliştirmişlerdir. Bu kanun icralarının günümüze kadar unutulmadan gelmeleri ve günümüzdeki kanun sazı icracılarından bazılarının icra olarak öne çıkmasının sebebinin kendilerine özgü çalım tekniklerini ve üsluplarını geliştirmeleri olduğu düşünülmüştür. Bu sebeple bir enstrümanisti dinlediğimizde kendisini görmesek bile kim olduğunu icra edişinden anlamamız gerektiği anlaşılmıştır. Araştırmacı tarafından farklı vurgusal (mızrap tavrı) geliştirmek ve düşünülen kanun tavrını icra edebilmek amacıyla 2004 yılında faydalı model kanun tasarımı ortaya konmuş ve tekniği uygulanmaya başlanmıştır. 2004 yılından bu yana tekniksel açılımları yapılmıştır. Yapılmış olan bu tezde geleneksel kanun sazından farklı olarak tasarlanmış faydalı model kanun tasarımı ve tekniği hakkında bilgiler verilmiş, faydalı model kanun tasarımı ve tekniği ile üç eser icra edilmiştir. (Rast Saz Semaisi/Benli Hasan Ağa, Nihavend Sirto/Göksel Baktagir, Carmen Habanera Bölümü/Georges Bizet). İcra edilen üç eserin tanıtım video kayıtları alanında uzman beş kişi (akademisyenler, Kültür Bakanlığı) kanun sanatçılarına izlettirilmiş, Uzmanların demografik bilgilerini elde etmek amacıyla önce kişisel bilgilerine yönelik sorular yöneltilmiş ardından hazırlanan yapılandırılmış görüşme formuna göre araştırma soruları yöneltilmiş ve uzmanlardan yanıtları alınmıştır. Yapılan görüşmelerde elde edilen veriler yüzde- frekans değerleri ile tablo halinde verilmiştir. Araştırmada faydalı model kanun yapısının ve tekniğinin geleneksel kanun yapısından ve tekniğinden icra yönüyle, yapısal yönüyle ve duyuşsal olarak belirgin farklılıkları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.			
Anahtar Kelimeler: Faydalı Model Kanun, İcra, Türk Müziği, Teknik, Mandal			

Sakarya University
Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	Ph.D.	
Title of Thesis: The Evaluation of Developed Useful Model For Qanun Instrument and Perform Style According to Expert Views		
Author of Thesis: Orçun ÇALKAP		Supervisor: Assist. Prof. Mürvet Nevra KÜPANA
Accepted Date: 10 June 2019		Number of Pages: viii (pre text) + 51 (main body)
Department: Basic Sciences		Subfield: Music Sciences
From the past to the present, many zitherists have come and have developed different playing techniques. It has been thought that the perform of these zitherists come to the present day without forgetting and that some of today's zitherists have come to the forefront of the perform. For this reason, it is understood that when we listen to an instrument, we must understand it from the way it is who, even if we don't see it. In order to develop a different accent (plectrum attitude) by the researcher and to implement the perform of the qanun considered, a useful model qanun design was introduced in 2004 and the technique was implemented. Technological expansions have been made since 2004. In this thesis, it is given information about useful model qanun design and technique which is designed differently than traditional qanun instrument, three pieces were performed with useful model qanun design and technique. (Rast Saz Semai/Benli Hasan Ağa, Nihavend Sirto/Göksel Baktagir, Carmen Habanera part /Georges Bizet) . The promotional video recordings of the three works performed were watched by five experts (academicians, Ministry of Culture) who were experts in their fields, in order to obtain the demographic information of the experts, firstly, questions were asked about their personal information, then the research questions were directed according to the structured interview form and the responses were received from the experts. The data obtained in the interviews are presented in table with percentage-frequency values. In the study, it is concluded that the useful model qanun structure and technique have distinct differences from the traditional qanun structure and technique in terms of perform, structural aspect and affective.		
Keywords: Useful Model Qanun, Perform, Turkish Music, Technical, Latch		

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Müzik malzemesi, insan doğmadan milyonlarca yıl önce hazırды. Çünkü doğa, sonsuz bir sesli malzemedir. Gök gürültüsü, yer kayması, yer sarsıntısı, suyun akışı ve çalkantısı, havanın dar boğazlardaki hareketi gibi olaylar, doğadaki sayısız sesler ve titreşimler bir bölümünü oluşturur (Selanik, 1996, s. 20). İki milyon yıllık bir geçmiş olduğu kabul edilen insanoğlu, bir ses evreninin içine doğar, bu ses evreniyle iç içe yaşar ve algıladığı seslerle sürekli etkileşim içinde bulunur (Say, 2000, s. 17).

Bazı araştırmacılar, müziğin ilk insanların hayatına girmiş bir unsur olduğunu ve insanların gündelik işlerini, konuşmayı öğrenmeden önce ritimle ve sonraları ritim eşliğinde bazı sesler (melodi) eşliğinde yürüttüklerini ifade etmektedirler. Ayrıca dini mahiyetteki birtakım hareketlerden doğan raks'ın (Mevlevi seması gibi) katılmasıyla ritim, melodi ve raks gibi üç öge dini ayinlerin temelini oluşturmuştur. Nereye kadar dayandığı ve hangi tarihte başladığı bilinmeyen müziğin insanların bilgi ve beceri anlamındaki ve sosyal, ekonomik, kültürel alanlardaki değişim ve ilerlemelerine göre sürekli bir değişim ve gelişim çizgisi izlemesi doğal bir durumdur (Çakır, 2009, s. 8). İçinde yaşayan insanla birlikte sürekli bir oluşum, değişim ve gelişim halinde olan müziksel çevrede kaynağı, türü işlevi ya da iş görüşü değişik çeşitli müzikler vardır (Uçan, 1994, s. 15).

Bir ilim ve bir sanat anlamı içeren müzik kavramı evrensel bir kavram olmakla birlikte müziğin milli özelliği de vardır. Ancak her milletin kendi milli ruhuna, ortak vicdanına, sanat ve estetik anlayışına göre kendi müziğini üretmesi sonucu müziğin milli özelliklerinin var olabileceğini, dolayısıyla her milletin, her kültürün kendine özgü farklılıklarının ortaya çıkmasında coğrafi, dini, dönemsel ve sosyokültürel nedenler de etkin rol oynamış olabilir (Çakır, 2009, s. 9). Bu bilgiler ışığında, Türk Müziğine gelecek olursak; Geleneksel Türk Müziği, Türk Kültürünün ve mirasının en önemli parçasıdır. Türk Müzik Kültürünün kökeni tarih boyunca ve tarih öncesi dönemlerde süre gelmiş ve şekillenmiş bir olgudur. Dünya müzik kültürünün eski, köklü ve yaygın unsurlarındandır (Savaş, 2016, s. 1).

Ritim ve melodi müziğin vazgeçilmez unsurları olup, formlardaki zenginlik, ait olunan müziğin gelişmişliğinin göstergesidir. Geleneksel Türk Müziği tarih boyunca gerek nazariyatçılar, gerek hanendeler, gerek lutyeler ve gerekse sazandeler ile gelişimini sürdürerek zamanımıza dek süregelmiştir (Teoman, 2012, s. 1). Bir müzik türünü şekillendiren en önemli unsurlardan biri de, o müzik türü içinde sınıflandırılan çalgılar veya enstrümanlardır. Türk kültürünü ve Türk müziğini tanıtmada önemli yeri olan müstesna sazlarımızdan Kanun, yapısı gereği her türlü teknik imkânlarla sahip batı müziği karakterini de yansıtan (gerek akor gerekse arpej vd.) ve çoğu kanunilerinde belirttiği gibi Türk müziğinin bir piyanosudur (Kahyaoğlu, 2011, s. 6,7).

Kanun, tarih boyunca hem yapısında hem de icra biçiminde birçok farklı değişimlere uğramış, geleneksel icra biçimlerinde ekol sanatkarların kattığı tavır ve üslupların yanı sıra günümüzde birçok müzik türünde de kendisini ifade etmek üzere teknik olarak gelişime açık bir çalgıdır. Türk müziğinde kullanılan çalgıların icra tekniklerinin gelişimi, usta – çırak ilişkisine dayanan meşk usulü eğitimde müzik formlarımız arasında sözlü müzik formlarının daha fazla kullanılması, enstrümanları refakat konumunda bırakmış, bu yüzden, enstrümanın teknik gelişimi için metodik anlamda çok fazla çalışma uzun bir süre yapılamamıştır (Baktagir, 2014, s. 1).

Kanuni Hacı Arif Bey'den günümüze uzanan geleneksel kanun çalış tekniğinin yanı sıra son 30 yıldır kanunda yeni ve farklı birtakım çalış teknikleri ve süslemelerde söz konusudur. Ayrıca, kanunun orkestra, popüler veya alternatif müzik toplulukları gibi farklı müzik sahalarına girmesi sonucu ortaya çıkan ve gün geçtikçe gelişerek veya değişerek farklılaşan yeni çalış tekniklerini ve süslemeleri modern çalış teknikleri veya yeni çalış teknikleri olarak adlandırabiliriz. 20. yüzyıl ortalarına doğru başlayıp günümüze kadar uzanan süreçte, gazino ve benzeri ortamlarda çalgının sesini daha volümlü hale getirebilmek, çalgının daha dikkat çekici bir hal almasını sağlamak gibi nedenlerden ötürü bazı kanunilerin piyasa tabir edilen bir üslupla gerçekleştirdiği icrada tellere sürtme, mandal titremesi (vibratosu) gibi tekniklere başvurduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte modern bir çalış anlayışıyla bazı kanunilerimizin kanundan daha değişik bazen efekt özelliği taşıyan yeni sesler elde etme çabası da gözlenmiştir (Toksoy, 2006, s. 6,7). Kanun icracıları arasında çekirtme mızrap olarak tabir edilen ve mızrabı aşağıya ya da yukarıya çekerek (sürterek) elde edilen teknik, doğru kullanıldığında pratik bir fayda sağlayabilir ancak notaların tane tane icrası müziğin gerekliliğidir ve bu nedenle her bir notaya ayrı vuruşlar önem taşır (Baktagir, 2014:2).

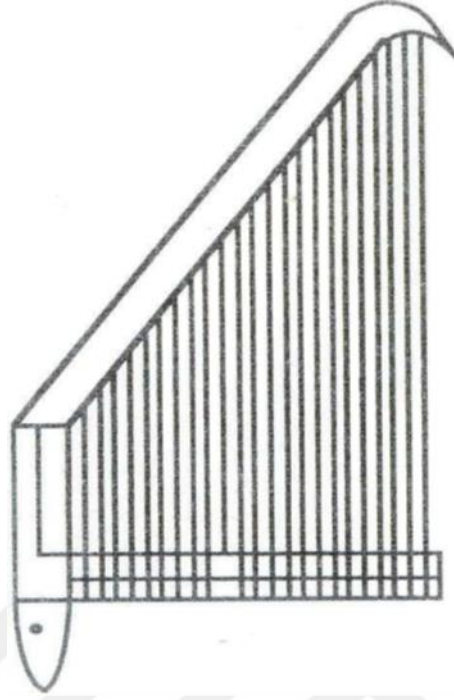
Bilgiler genel olarak ele alınacak olursa, toplumların yaşayış tarzlarının, kültürlerinin, acılarının, sevinçlerinin, dini ayinlerinin, melodilerle anlatıldığı düşünüldüğünde her toplumun bu melodileri anlamlandıracak enstrümanlar kullandığı bilinir. Türk kültür yapısı içerisinde ise Kanun sazı en önemli ve vazgeçilmez enstrümanlardan biridir ve günümüze kadar Kanun enstrümanı farklı üslup ve tavırlarda icra edilmiştir. Bu bağlamda ele alacak olursak. Tarihten günümüze bazı kanun icracılarının yapmış olduğu icraların unutulmadan günümüze kadar gelmeleri ve günümüzdeki kanun icracılarından bazılarının öne çıkmalarının sebebi; kendilerine özgü çalım tekniklerini geliştirmiş olmaları ve kendilerine has üslubu yaratmış olmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Kanun Sazının Tarihi

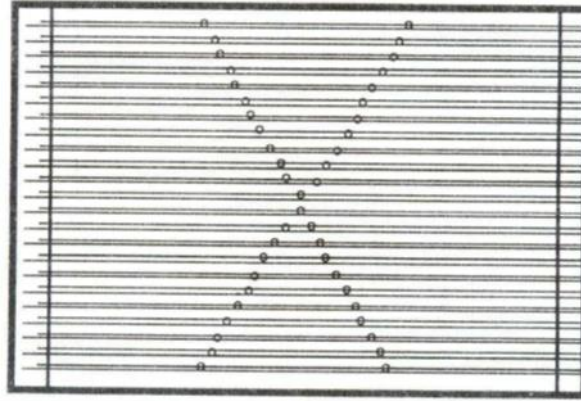
Kanun kelimesinin organologlar tarafından Yunanca “kanon” dan türediği kabul edilir. Buna rağmen Bizans döneminde kanunun kullanıldığına dair bir bilgi yoktur. Alet Türkiye, İran ve Arap ülkelerinde kânun, diğer ülkelerde kanon kökünden türemiş bir kelime olarak tanımlanır (Baktagir, 2014, s. 5).

Antik çağda Mısır ve Sümerliler tarafından kullanıldığını gösteren bazı tarihi belgelerden başka eski bir Arap rivayetine göre de Kanunu, İbn-i Hallegan’ın icat ettiği ve bu bilginin Horasanlı Bermek ailesinden olup Musul’un Türklerle meskun İrbil şehrinde doğduğu söylenmektedir (Aydoğdu ve Aydoğdu, 2004, s. 24). Yapılan kazılardan ve adlarının geçtiği en eski kaynaklardan, tüm sazların doğmuş olabilecekleri çağ hakkında yaklaşık bir fikir elde edinilebilir. Hepsinin doğum yeri de, medeniyetin daha önce geliştiği Asya kıtasıdır. “Çeng” adındaki çalgının Kanun ile birlikte bulunduğu ve geliştiği genellikle kabul edilir. Asyalılar bu sazı çok sevmiş ve yıllarca kullanmıştır. Zaman sonra Çeng, yerini Santur ve Kanuna bırakmış ve tarih sayfalarında kalmıştır (Hafizoğlu, 2009, s. 6).

Şekil 1: Çeng

Şekil 2: Nüzhe-Santur

Türklerin orta Asya dan Anadolu'ya göç etmesiyle de ilk Kanun Anadolu' ya taşınmıştır ve Anadolu 'da gelişmesi devam eden Kanun birçok evrelerden sonra günümüze ulaşmıştır.15. yüzyılda revaçta olan Kanun zamanla, az da olsa kullanımını seyrekletirmiş, 18-19. yüzyılda tekrar şahlanmış ve bu şahlanışını 21.yüzyıl da halen devam ettirmektedir (Hafızoğlu, 2009, s. 7).

Türk Müziğinde Kanun icracıları ve öğrencileri: Kanuni Ömer Efendi (?- 1870), Ethem Efendi (?- 1920), Kanuni Sarı Talat Bey (?-?), Kanuni Hacı Arif Bey (1862- 1911), Kanuni Âmâ Nâzım Bey (1884-1920), Hasan Gür (?-1950), Muazzez Hanım (?-?), Vecihe Daryal (1914-1970), Kanuni ama Ali bey (?-1948), Kanuni Vitali Efendi (?-

1935), Kanuni Saim Bey (?-?), Artaki Candan (1885-1948), Fikret Kutluğ, Kanuni Ağyazar, Ahmet Yatman (1897- 1973).

Günümüzdeki bazı kanun icracıları ise: Erol Deran, Ahmet Meter, Coşkun Erdem (1938-2016), Halil Karaduman (1959-2012), Tahir Aydoğdu, Göksel Baktagir.

Şekil 3: Yatay pozisyonda kanun sazı

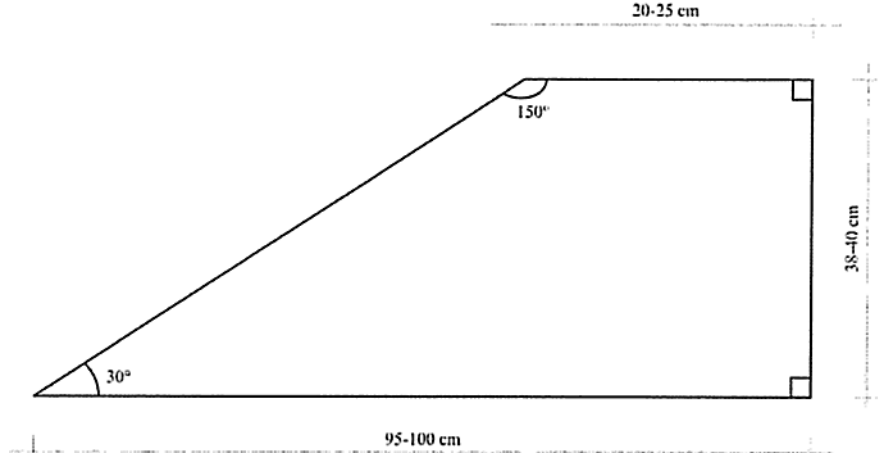
Kanun sazının günümüz şekli

Kanunun Sazının Yapısı

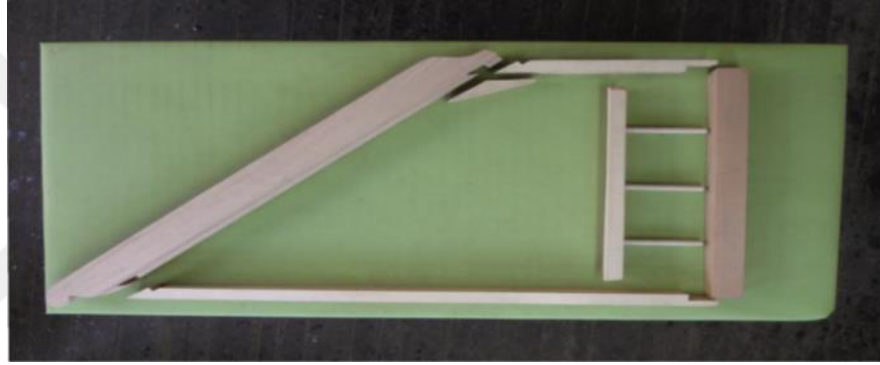
Abdülaziz B. Abdülkadir meragi ve Nekavetül –edvar’ ı da kanunun yapısı hakkında **Kanun:** Teknesi üçgen bir saz olup sapı yoktur. Ehl-i rumdaki icracılar tellerini bağırsaktan yaparlar. Çoğunun udun ikili telleri gibi zır ve bam telleri vardır. Acem icracılar ona işlenmiş pirinç tel bağlarlar. Ehl-i rumdaki icracılar sol ellerine çelik mızrap takarak çalarlar. Sazın köşesinde küçük kazma şeklinde ince bir akord anahtarı vardır. Bu öyle dikkatli ayar yapılmalı ki kırk iki perde kolaylıkla çıkarılabilsin (Koç, 2017, s. 150).

Günümüz kanun sazının ölçüleri aşağıdaki şekilde de görüldüğü gibi, boyu 95-100 cm, eni 38-40 cm arasında, sağ tarafı iki dik açılı bir yamuk şeklindedir (Aydoğdu ve Aydoğdu, 2004, s. 26).

Şekil 4 : Kanun sazının ölçüleri (Aydoğdu veAydoğdu, 2004, s. 26).

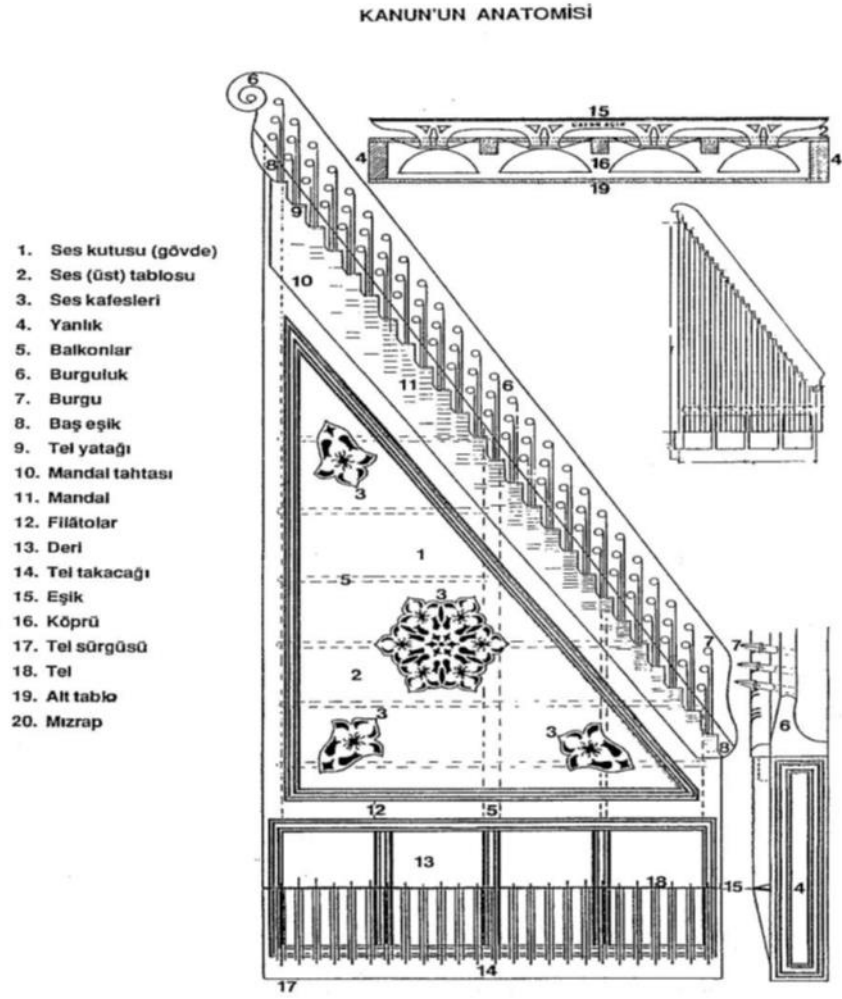

Şekil 5: Kanun sazının temel iskeleti (Baktagir, 2014, s. 10).

Kanun sazının bütün parçaları ve genel fiziksel şekli aşağıdaki gibidir. Kanun sazı birçok parçadan meydana gelir. İskeletin üst kısmına denk kesilen ve sesin dışarıya çıkmasını sağlayan üstünde delikler ile üst kapak sesin şekillenmesinde önemli rol oynar. Ayrıca mandalların çakıldığı mandal tahtasının da oldukça sert ağaçtan yapılması (ceviz, abanoz, vb.) ,burguların olduğu uç kısımdaki bölümde ise ıhlamur ağacının kullanılması ve konik şeklinde burguların oturacağı uygun ölçüde delikler oluşturulması gerekir. Tellerin bağlanmasıyla beraber deri kısmının üzerine basan köprü titreşimi önce deriye daha sonra iç hazneye iletir. Bu titreşim (ses) iç haznede şekillenip ses kafeslerinden dışarıya yayılır. Böylece kanun sazının eşsiz sesi ortaya çıkmış olur.

Şekil 6 : Kanun sazının bütün genel fiziği (Açın, 1984, s. 36).

Kanun sazının mandal görünümü: her bir metal telin mikrometrik ölçüde gerilmesini ve gevşemesini yani sesin tizleşmesini ve pestleşmesini sağlar böylece Türk müziği perdelerine karşılık gelen koma sesler meydana gelir. Tarihte mandallar çakılmadan önce Kanun sazı mandalsız icra edilirmiş gerekli komalar sol elin baş parmağının telin altına sokularak tizleştirilir veya son elin baş parmağının tırnağı ile teli üstten bastırmasıyla elde edilir, mandalsız kanunun en iyi icaracısı ise kanuni Hacı Arif Bey gösterilir.

Şekil 7 : Kanun sazının mandalları

Kanun sazının tellerinin bağlandığı burgular (Abanoz ağacı) ve teller sertleştirilmiş misina olan en son kullanılan” PVF “yi görüyoruz.

Kanunda kullanılan teller, önceleri kuzu bağırsağının kurutulup bir takım işlemlerden geçirilmesi sonucu değişik kalınlıklarda üretilmekteydi. Petro kimya tesislerinin kuruluşundan sonra farklı ve daha dayanıklı misinalar üretilmeye başlayınca , icracıların yeğlediği değişik markalar da üretilmeye başladı (Hafizoğlu, 2009, s. 11).

Şekil 8: Kanun sazının burguları ve tellerini görünüşü

Kanun Sazının İcrası

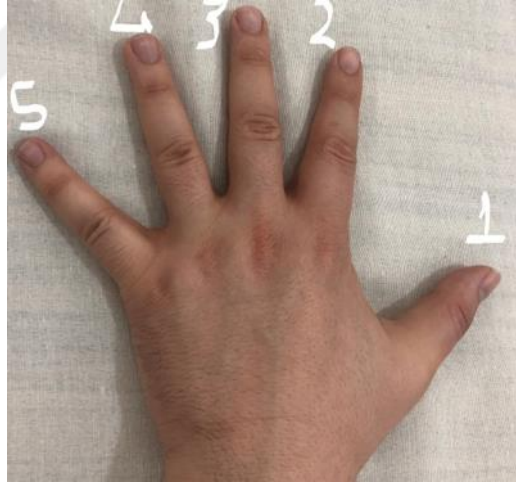
Kanun sazı şekildedeki görüldüğü üzere dizlerin üzerine koyarak icra edilir. Sağ ve sol elin işaret parmaklarına yüzük adını verdiğimiz parmağımıza oturan ve altına mızrapların sıkıştırıldığı aparatlar takılır.

Şekil 9: Kanun sazının çalma pozisyonu

Kanun sazının çalımında her iki elin parmakları numaralandırılmaktadır. Sol elin parmak numaraları Şekil 10'daki gibidir.

Şekil 10: Sol el parmak numaraları

Sağ elin parmak numaraları Şekil 11'deki gibidir.

Şekil 11: Sağ el parmak numaraları

Kanun sazında mandalların tutuluşu yani ses değiştirici perdelere ulaşmayı mümkün hala getirmek için sol elin 1-3'üncü parmakları kullanılır. Eser içerisindeki ses değiştirici perdeleri sol el ayarlarken sağ el ise melodiyi çalmaya devam eder.

Şekil 12: Kanun sazında mandalların tutuluşu

Kanun Sazında Faydalı Model Kanun Tasarısı ve İcra Tekniği Önerisi

Geçmişten günümüze kadar birçok kanun icracısı gelmiş ve bu icracılar farklı icra (çalım) teknikleri geliştirmişlerdir. Bu kanun icralarının günümüze kadar unutulmadan gelmeleri ve günümüzdeki kanun icracılarından bazılarının öne çıkmasının sebebi kendilerine özgü çalım teknikleri yani kuvvetli ve zayıf zamandan yola çıkarak kanun icrası sırasında kullandığı vurgusal özelliklerdir.

Bu sebeple bir enstrümanisti dinlediğimizde kendisini görmesek bile kim olduğunu icra edişinden anlamamız gerektiği düşünölmektedir. Araştırımcı tarafından farklı vurgusal (tezenesel tavır) geliştirmek ve düşünölen kanun tavrını icra edebilmek amacıyla iki kanun bir deri üzerinde birleştirilmiştir (Çalkap, 2004).

Yani mandal değiştirme ve vurgusal farklılıkları ortaya çıkartmak için kanunun mevcut yapısından farklı bir hâl alması gerekliliğine karar veren araştırımcı, sağ elin sağ taraftaki kanunda mandal değiştirebilmesi ve sol elin sol taraftaki kanunda mandal değiştirebilmesi için çift kanun projesini geliştirmiştir. Dolayısıyla çift kanun için tamamen farklı bir tekniğe ihtiyaç duyan araştırımcı 2004 yılından itibaren üzerinde çalıştığı Çift Kanun ve tekniğini oluşturmaya çalışmıştır.

Faydalı Model Kanun Sazının Yapısı

Çalkap (2004) tarafından geliştirilen Faydalı model Kanun tasarımının ilk prototipi Şekil 13'te ki gibidir.

Şekil 13: Faydalı model Kanun

Yapısal olarak sol taraftaki 26 sesli bir kanuna sağ taraftan 19 sesli bir zenne kanunu eklenmesiyle oluşmuştur. Ortak deriye sahip iki kanunda bir köprü kullanılmış ve iç hazneleri birbirlerine açılmıştır. Teller, tıpa yardımı ile iki kanunun ortak derisinin her iki önüne bağlanmıştır. Yapılan faydalı model kanun sazında sağdaki kanun ile soldaki kanun arasında aynı oktavdaki seslerde frekans farkı yoktur. Faydalı model kanun sazı ilk prototipinden farklı olarak her iki kanun aynı oktav olarak soldaki kanun 26, sağdaki kanun 26 ses genişliği olarak eşitlenmiştir. Faydalı model kanun sazının son düzenlenmiş hali, araştırmacı tarafından 21/07/2017 tarihinde patenti ve 15/06/2016 tarihinde ise tasarım tescil belgesi alınmıştır.

Şekil 14: Faydalı model Kanun patenti

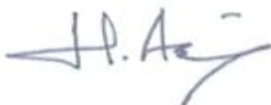
Şekil 15: Faydalı model Kanun tescil belgesi

**TASARIMLAR
DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

TASARIM TESCİL BELGESİ

TESCİL NUMARASI : 2016 04576

Bu belge ekinde yer alan tasarım, 15/06/2016 tarihinde tescil edilmiş olup 554 Sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 12 nci maddesi gereğince 5 yıl süre ile korunmaktadır. İşbu belge 03/03/2017 tarihinde düzenlenmiştir

Prof. Dr. Habip ASAN
Türk Patent ve Marka
Kurumu Başkanı

Nispetiye Caddesi No:315 06330 Yenimahalle - Ankara

Tel: 0.312.363 11 10

Fax: 0.312.363 11 90

www.turkpatent.gov.tr

Şekil 16: Faydalı model Kanun tescil sicil belgesi

**TASARIMLAR
DAİRESİ BAŞKANLIĞI**TÜRK PATENT VE FİKRİ HAKLAR KURUMU

TASARIM SİCİLİ

BAŞVURU BİLGİLERİ

Başvuru Numarası	: 2016/04576	Başvuru Tarihi	: 15/06/2016
Tescil Numarası	: 2016 04576	Tescil Tarihi	: 15/06/2016
Başvuru Çeşidi	: Tekli	Tasarım Sayısı	: 1
Bülten Numarası	: 248	Bülten Tarihi	: 11/07/2016

BAŞVURU SAHİBİ

Ad Soyad / Unvan	: ORÇUN ÇALKAP
Tabiyeti	: TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Adres	: Beşköprü Mah. Kutup Sok. No:6 Serdivan Sakarya TÜRKİYE

TASARIM

Ürün Adı - Tasarım Sıra Numarası	Durumu	Tsr. Sys.	Lokarno Sınıf
Kanun - 1	Tescilli	1	17-03

TASARIMCI

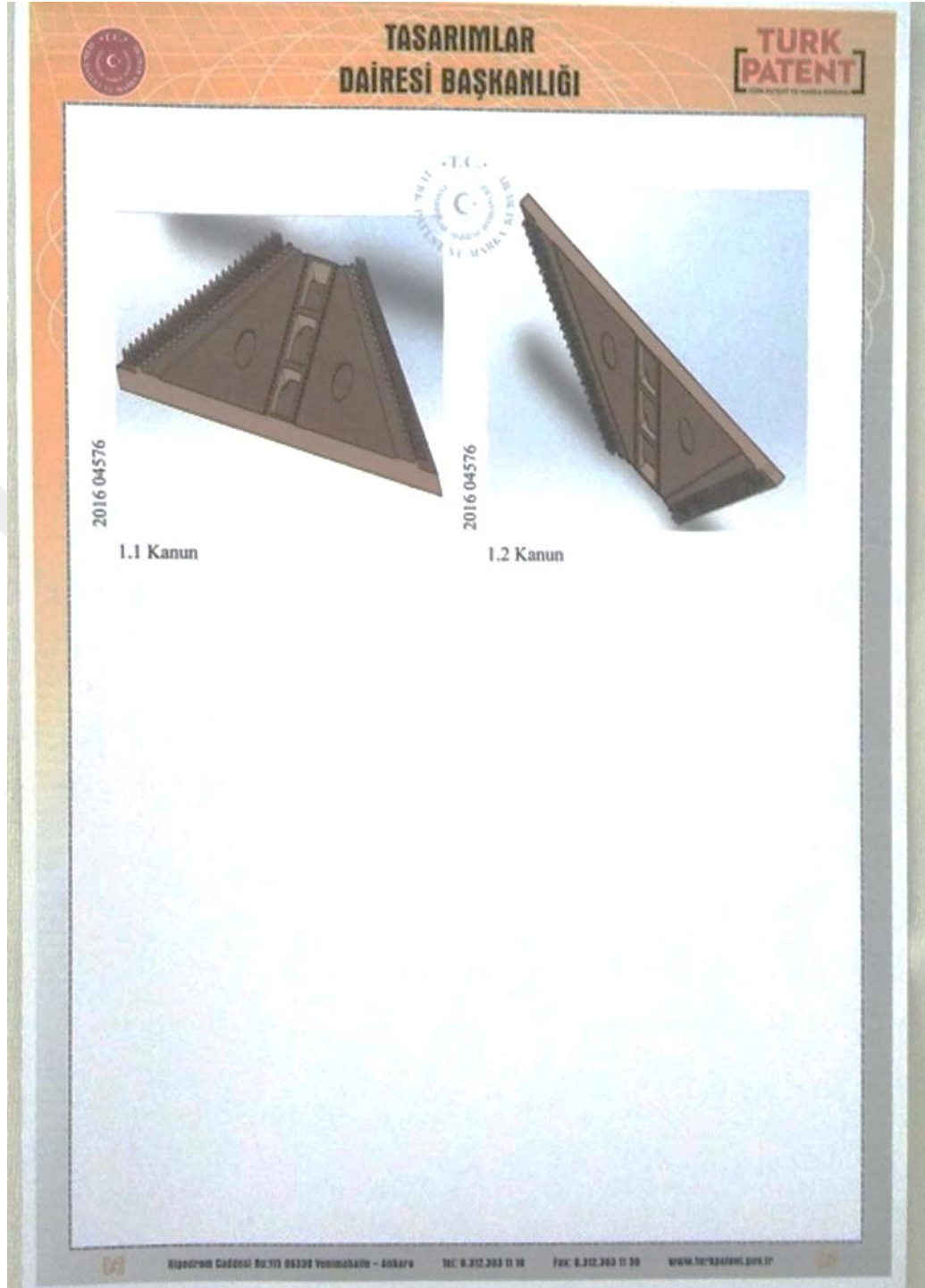
ORÇUN ÇALKAP - 1
Beşköprü Mah. Kutup Sok. No:6 Serdivan/SAKARYA TÜRKİYE

VEKİL

ALİ ÇAVUŞOĞLU (ADRES PATENT MARKA VE FİKRİ HAKLAR LTD. ŞTİ.)
Büyükdere Cad. No:62 Lale İşhanı K:1 Mecidiyeköy/İSTANBUL

Kıyosıyın Caddesi No:115 80330 Yuvaköy - SakaryaTEL: 0 312 303 11 10FAX: 0 312 303 11 20WWW.TURKPATENT.ORG.TR

Şekil 17: Faydalı model Kanun şekil tescil belgesi

Faydalı Model Kanun Sazının Derisi

Geleneksel kanun sazında deri sağ tarafta kalır. Faydalı model kanun sazında ise deri ortadadır. Faydalı model kanun sazında her iki kanun ortak deri ve köprüyü kullanır.

Şekil 18: Faydalı model Kanun sazının derisi

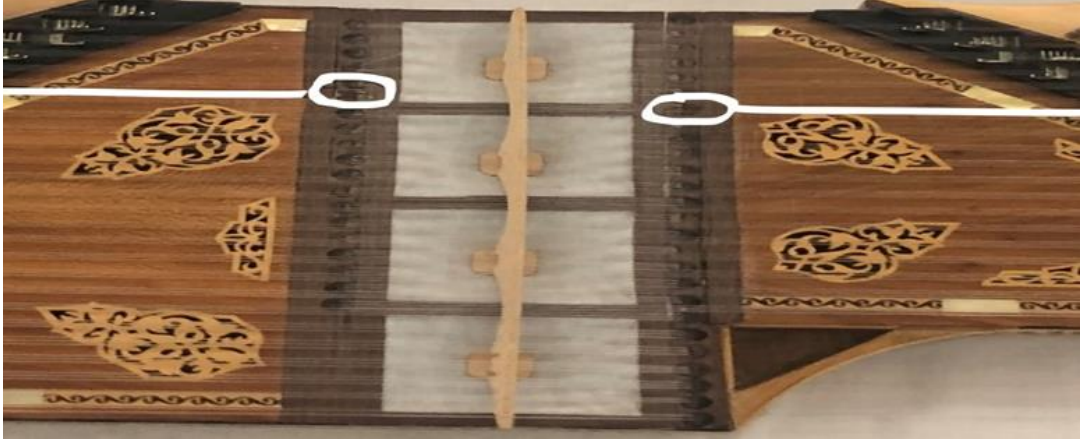
Şekil 19: Geleneksel kanun sazında derinin görünümü

Faydalı Model Kanun Sazının Tel Bağlama Yerleri (Tıpaları)

Faydalı model kanun sazının tel bağlama yerleri (Tıpalar) derinin her iki tarafının önünde yuvalara tıpa yardımı ile bağlanır. Sağ taraftaki kanun sazının tel bağlama yeri derinin solunda, sol taraftaki kanun sazının tel bağlama yeri derinin sağ önünde kalır. Sağ ve sol taraftaki kanunların telleri ayrı fakat sesleri aynı frekanstadır. Faydalı model kanun sazının tel bağlama yerleri Şekil 19’da gösterilmiştir.

Şekil 20: Faydalı Model Kanun sazının tel bağlama yerleri

Faydalı model kanun sazının tellerini bağlamak için kullanılan tıpayı üç ayrı tel sırayla yuvalarına geçirilerek düğümlenir. Derinin her iki tarafındaki yuvalara yerleştirilir ve telin sabit olarak kalmasını sağlar. Faydalı model kanun sazının tellerini sabit tutmak için kullanılan tıpanın üç boyutlu çizimi Şekil 20’de gösterilmiştir.

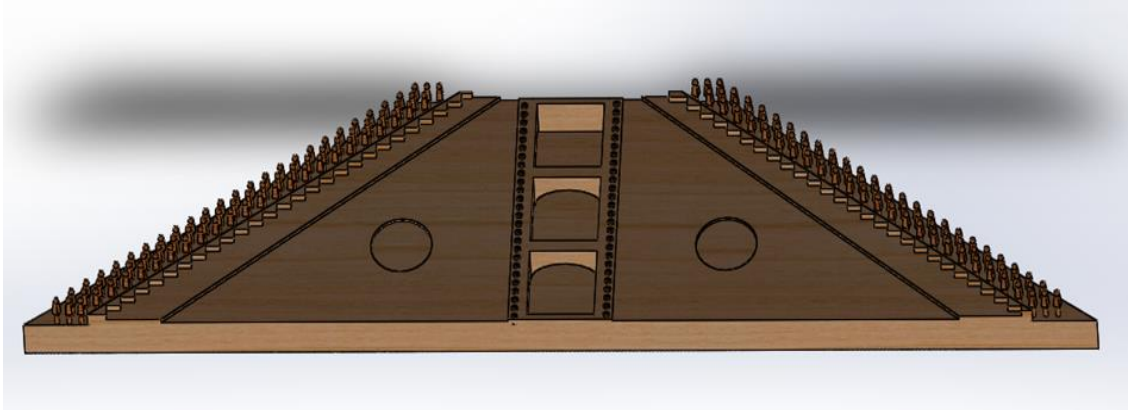
Şekil 21: Faydalı model kanun sazının tellerini sabit tutmak için kullanılan tıpanın üç boyutlu çizimi

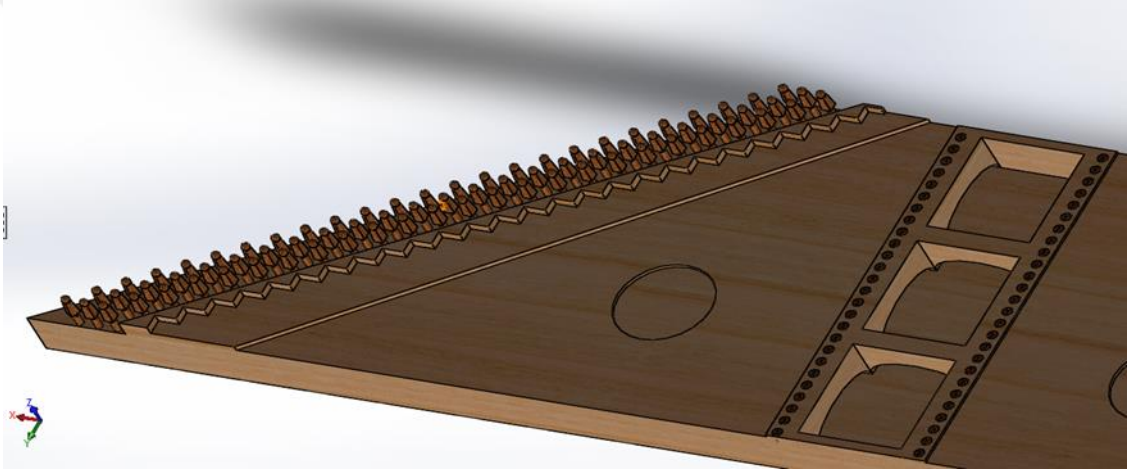
Faydalı Model Kanun Sazının Geliştirilen Son Hali

2004 yılında ilk prototipi yapılan faydalı model kanun sazının zaman içerisinde görülen eksiklikler giderilerek 2016 yılında en son haline getirilmiş ve patenti alınmıştır. Faydalı model kanun sazının üç boyutlu çizimleri yapılmıştır. Çizimde deriler ve teller mevcut değildir. Orta yuvarlaklar ses kafesidir ve 3 gözlüdür (3 derili), icracının isteğine göre 4 gözlü de olabilir. Faydalı model kanun sazının geliştirilen son halinin üç boyutlu çizimi Şekil 21’de gösterilmiştir.

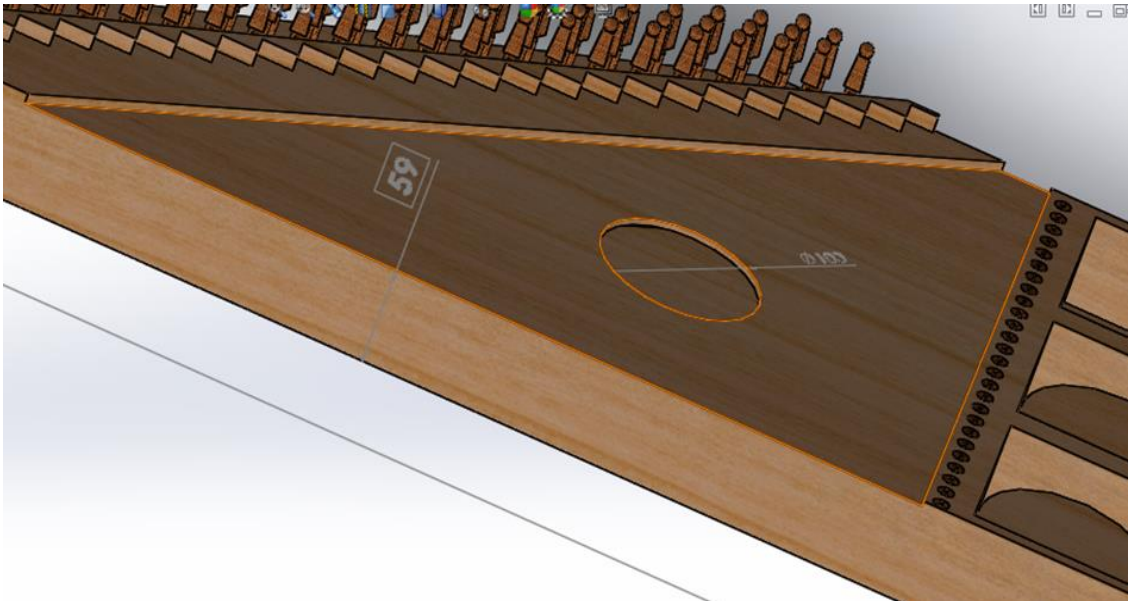
Şekil 22: Faydalı model kanunun üç boyutlu çizimi

Şekil 23: Faydalı model kanun sazının sol tarafındaki kanunun telleri ve derisi olmadan üç boyutlu çizimi

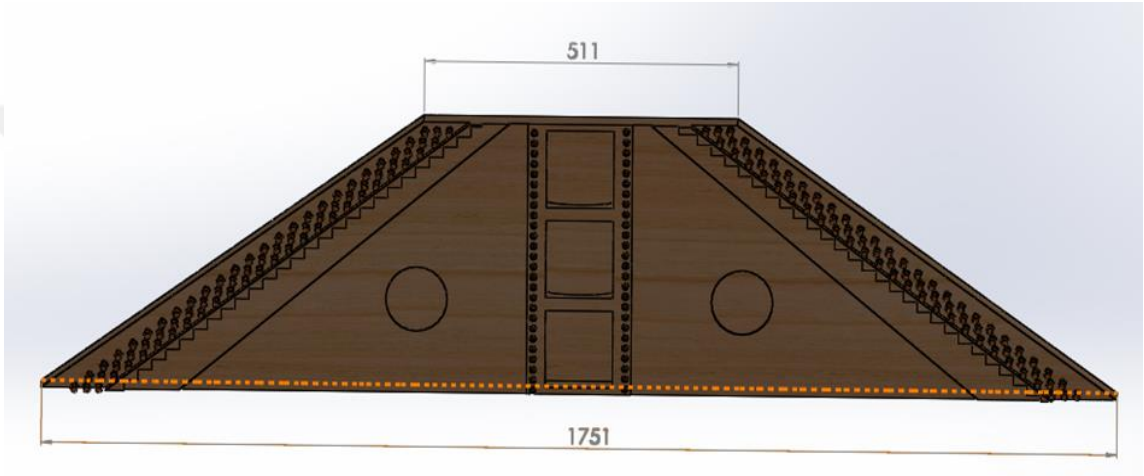

Şekil 24: Faydalı model kanun sazının alt kenar yüksekliği 5.9 cm olup telleri ve derisi olmadan üç boyutlu çizimi

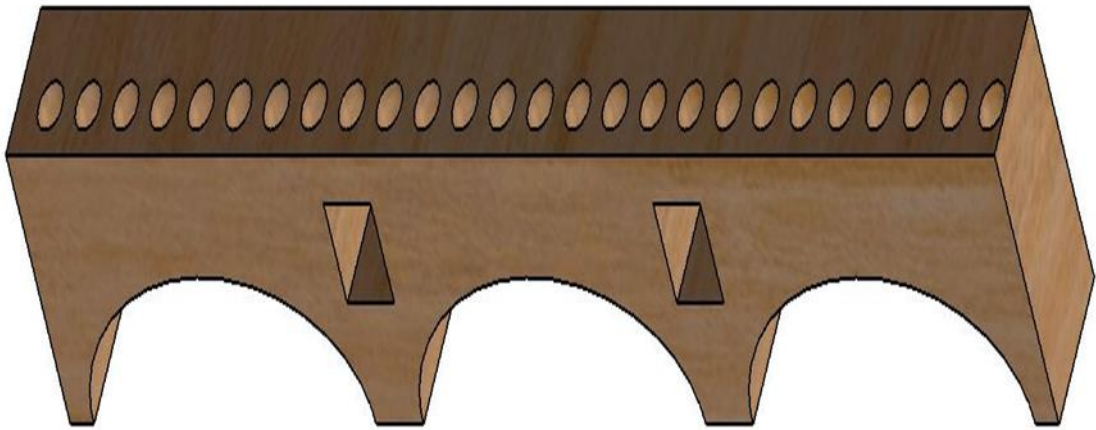

Şekil 13’de gösterilen faydalı model kanun sazının prototipinde sağ taraftaki kanun sazı, zenne kanunu olarak tasarlanmıştır. Faydalı model kanun sazı prototipin de sağ taraftaki kanundaki oktav eksiklikleri araştırmacı tarafından eser icralarında görülmüş ve oktav olarak her iki kanun eşit hale getirilmiştir. Bu bağlamda yapılan değişiklikler sonucunda; faydalı model kanun sazının üst kenar ölçüsü 51.1 cm ve alt kenar ölçüsü 175.1 cm olarak tasarlanmıştır. Faydalı model kanun sazının alt ve üst kenar ölçüleri üç boyutlu çizim olarak Şekil 24’de gösterilmiştir.

Şekil 25: Faydalı model kanun sazının alt ve üst kenar ölçülerinin üç boyutlu çizimi

Şekil 26: Faydalı model kanunda tıpların bağlandığı ağaç ve iç hazneye oturan ayakları

Faydalı Model Kanunun İcrası

Araştırmacı, faydalı model kanun icrasına 2004 yılında başlamıştır ve bu tarihten itibaren teknik açıdan birçok eksikliği gidermeye ve farklı bir üslup ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu amaçla günümüzde icra edilen kanun üsluplarından ve tekniğinden belirgin olarak ayrılan ve kanun sazında faydalı model tasarısı için gerekli olan bir

teknik olarak geliştirmiştir. “Oral Kanun Tekniği” adı verilen bu tekniği kullanabilmek için ilk olarak parmak numaraları değiştirilmiştir.

Parmak Numaraları

şekil 27: Sağ el parmak numaraları

şekil 28: Sol el parmak numaraları

Kaba Tırnak

Faydalı model kanun icrası (Orçal kanun tekniği) için başparmaklara takılması gereken ve araştırmacı tarafından kaba tırnak adı verilen materyaller vardır. Bu materyaller parmağa göre teflon maddesinden yaptırılmış olup silindirik şeklindedir. İşaret parmaklarında ise geleneksel kanun icrasında kullanılan yüzük ve mızraplar kullanılır.

Şekil 29: Kaba tırnakların yatay pozisyonda görünüşü

Şekil 30: Kaba tırnakların dik pozisyonda duruşu

Şekil 31: Kaba tırnağın sağ baş parmağa takılmış hali

Sağ ve sol elin işaret parmaklarında ise geleneksel kanunda kullanılan yüzük ve tırnaklar kullanılır. Şekil 31’de gösterilmiştir.

Şekil 32: Yüzük ve mızrap

Şekil 33: Kaba tırnak ve yüzüğün sağ ele takılmış hali

Orçal Kanun Tekniğinin Uygulanması ve Mevcut Kanun Tekniklerinden Farklılıkları

Araştırmacı bir elin hem kendi başına melodiyi çalması hem de gerektiğinde mandalları değiştirmesi düşüncesiyle faydalı model kanun tasarımına özgü icraya ihtiyaç duymuştur. Böylelikle mandala bağlı olan elin aynı zamanda melodi çalma görevine devam edebileceği düşünülmüştür. Geleneksel kanun icrasında mandal değiştirirken sol elin 1’inci ve 3’üncü parmakları kullanılır, sağ el ise melodiyi çalmaya devam eder. Orçal kanun tekniğinde ise (faydalı model kanun tasarısında) her iki tarafta mandal

olduğu için sol taraftaki kanundaki mandalları değiştirmek için 9-10 numaralı parmaklar, sağ taraftaki kanundaki mandalları değiştirmek için ise 4-5 numaralı parmaklar kullanılır. Günümüz kanun tekniklerinde icracılar sol elin farklı parmaklarını da mandal değişiminde kullanmışlardır ancak sadece mandal değiştiren parmakların numarası değişmiş, icra üslubu pek çok yönden aynı kalmıştır.

Orçal kanun tekniğindeki mandal değiştirme pozisyonu günümüz kanun icra tekniklerine göre daha zorlayıcıdır. Ancak buna yönelik uygun bir eğitimle her iki elin parmaklarının zaman içinde uyum göstermesi sağlanabilir. Bununla birlikte Orçal kanun tekniği pek çok yönüyle mevcut tekniklerden ayrılır. En başta mandal tutuş pozisyonu, parmak numaraları, farklı oktavlarda diyez ve bemollere aynı anda ulaşma imkânı, halk müziği icrasında tavırsal çalış, mandal tahtasına yakın mızrap vuruşları olduğu için duyumda daha yumuşaklık gibi belirgin özellikleriyle mevcut kanun tekniklerden ayrıldığı düşünülmektedir.

Sağ elin 4-5 numaralı parmakları mandal değiştirirken, 1-2 numaralı parmaklarda melodiye devam etmektedir. Şekil 33'te kullanım biçimi gösterilmiştir.

Şekil 34: Sağ el 4- 5 numaralı parmakların mandal tutuşu

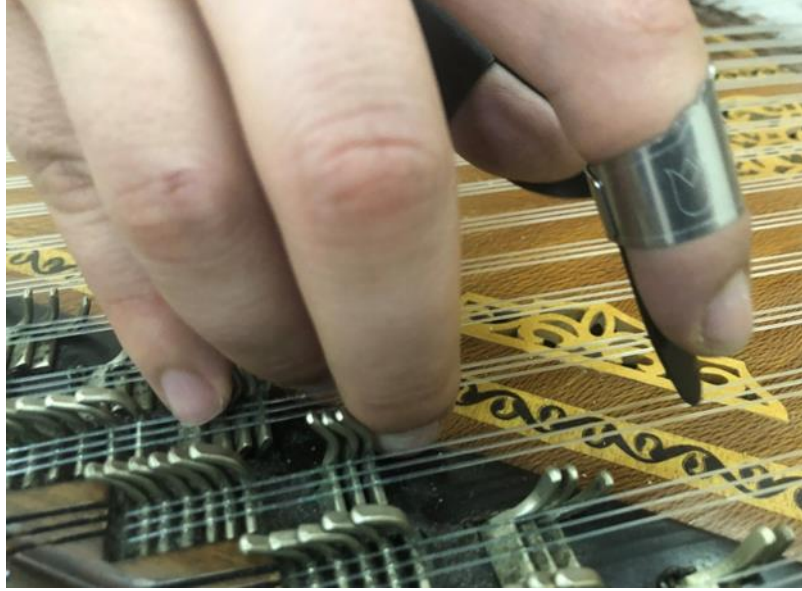
Sol elin 9-10 numaralı parmakları mandalı tutarken pozisyona göre 8'inci parmakta mandal değişimine dahil olabilir. Şekil 34'de kullanılışı gösterilmiştir.

Şekil 35: Sol elin mandal tutuş pozisyonu

Sağ elin 3-4 ve 5 numaralı parmakları mandal değiştirirken 1-2 numaralı parmaklar icraya devam etmektedir. Şekil 35’te kullanılışı gösterilmiştir.

Şekil 36: Sağ elin mandal tutuş pozisyonu

Faydalı model kanun sazında farklı oktavlarda mandal değiştirirken el tutuş pozisyonu Şekil 36’da gösterilmiştir.

Şekil 37: Faydalı model kanun sazında her iki elin kullanımı

Şekil 38: Faydalı model kanun sazında sol el akor atarken, sağ elin mandal değıştirmesi

Şekil 39: Faydalı model kanun sazında aynı oktavda akor seslerini oluştururken parmak pozisyonları

Faydalı model kanun sazı icrasında her iki elin birbirinden bağımsız olarak melodiyi çalması ve mandal değiştirmesi mümkün hale geldiğini gösterebilmek için Gültekin Aydoğdu, Tahir Aydoğdu'nun kanun metodunda (2004) yer alan ve iki kanunun icra etmesi için yazılan La Paloma adlı eser örnek verilmiştir. Faydalı model kanun tasarımında ve tekniğinde La Paloma adlı eser tek kişi tarafından icra edilebilir.

Şekil 40: La Paloma

LA PALOMA
(İKİ KANUN İÇİN)

Şekil 41: La Paloma, (Aydoğdu ve Aydoğdu, 2004, s. 198,199).

Şekil 42: Aynı oktavlarda birbiri ardına gelen seslerin, bemol ve diyez perdelerini bulmalarının gösterimi

En önemli tekniksel zorluk Türk müziği eserlerinin gerektirdiği koma sesleri parmakların bulması (1 mandal veya 2 mandal) tutması ve yumuşak bir şekilde bırakmasıdır. Ancak bunun mümkün olduğu Türk müziği koma seslerini bulmada (mandalları tutmada) parmakların zaman içerisinde buna uyum göstermesi mümkündür. Şekil 43’de kullanışı gösterilmiştir.

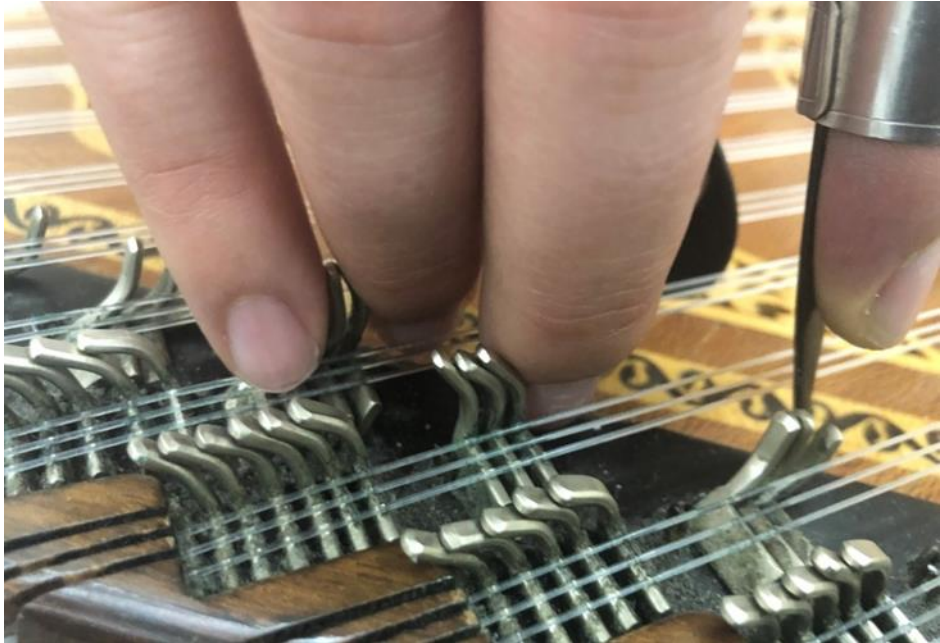
Şekil 43: Sağ elde 5 numaralı parmağın 2 mandalı tutuşu

Şekil 44: Sağ el Hüseyini aşırın perdesiyle oktavını icra ederken.

Şekil 45: Sağ el parmakları mandal değiştirirken (3- 4- 5) numaralı parmaklar yakın görünüş

Sol elde 6-7 numaralı parmaklar melodiyi çalarken 9-10 numaralı parmaklar mandal değiştiriyor. Sağ elde ise 1-2 numaralı parmaklar melodiyi çalarken 4-5 numaralı parmaklar mandal değiştiriyor. Şekil 46’da kullanılışı gösterilmiştir.

Şekil 46: Farklı oktavlarda çalış pozisyonunun farklı görünüşü

Geleneksel kanun icra tekniklerinden birçok açıdan ayrılan özellikleri bulunan Orçal kanun tekniği, kendine özgü bir eğitim uygulandığı, alıştırma ve etütlerin çalışıldığı takdirde icracıya mandal hâkimiyeti sağlayacaktır. Çift kanunda aynı oktavda aynı frekanstaki seslerin birleştirilmiş iki kanunda da olmasından dolayı sesin daha kuvvetli çıkması sağlanır. Doğal olarak aynı anda aynı oktavdaki aynı frekanstaki seslere sağ ve sol elde yapılan mızrap vuruşları ile 3 değil 6 tel titreşmiş olur. İki kanunun bir deri üzerinde birleştirilmesi ve deri altındaki gözlerin her iki taraflı açık olmasından dolayı kanunun ses gürlüğü ve sesin uzama süresi artmış ve ses her iki kanun tarafındaki kafeslerden farklı dağılım ile çıkmıştır. Yukarıda ifade edilen kavramlar çerçevesinde yapılan bu araştırma ile şu problem cümlesine cevap aranmıştır.

Problem Cümlesi

Kanun çalgısı için geliştirilen Faydalı model tasarımı ve icra tekniği önerisi uzman görüşlerince nasıl değerlendirilmektedir?

Amaç

Türk Müziği sazlarından olan Kanuna yapısal (faydalı model tasarımı), tekniksel ve duyuşsal farklılıklar kazandırmak kanun sazında yapılan yapısal ve tekniksel değişikliklerle Türk müziğine hizmet etmek, kanun sazını daha çok kitlelere sevdirmek, Türk halk müziği eserlerinde tavrısal çalım avantajı sunmak, batı müziği eserlerinin kanun sazında icrasına da tekniksel kolaylık sunmak hedeflenmiştir. Bu hedefler

ışığında Kanun çalgısı için Faydalı model ve çalım tekniğı önerisinin uzman görüşlerince değlendirilmesi amaçlanmış ve aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Uzmanların kanun sazı için yeni icra tekniklerinin gelişmesine yönelik düşünceleri nelerdir?
2. Uzman görüşüne göre geliştirilen faydalı model icra şekli kanun icrasına farklılık getirmekte midir?
3. Uzman görüşüne göre geliştirilen faydalı model ile mevcut kanun arasında belirgin organolojik farklar var mıdır?
4. Uzman görüşüne göre geliştirilen faydalı model kanun icrası ile günümüz kanun icrası arasında duyuşsal açıdan farklılık var mıdır?
5. Uzman görüşüne göre geliştirilen faydalı model kanun tasarımı ve icrası Türk müziğı kanun icrasına farklılık getirecek midir?

Önem

Türk müziğı kanun icrasına yeni bir teknik kazandırmak açısından önemlidir.

Sınırlılık

Bu araştırma, aralarında akademisyenlerin ve Kültür Bakanlığı'na bağı sanatçıların bulunduğu, bilimsel ve sanatsal düzeyde kanun icrasında uzmanlığı bulunan beş kişiden alınan görüşlerle, araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme formu sorularıyla ve icra edilen üç eser (Rast Saz Semaisi/Benli Hasan Ağa, Nihavend Sirto/Göksel Baktagir, Carmen Habanera Bölümü/Georges Bizet) ile sınırlandırılmıştır.

Yöntem

Bu araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

Bu amaçla şu aşamalar takip edilmiştir:

- a-Verilerin kodlanması
- b-Temaların bulunması
- c-Kodların ve temaların düzenlenmesi
- d-Bulguların tanımlanması ve yorumlanması

BÖLÜM 1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yılmaz (2008) tarafından yapılan bir çalışmada temel olarak, sağ ve sol el fonksiyonlarının birbirinden bağımsız hareket edebilirliği araştırma konusu olarak ele alınmıştır. Konu itibariyle her birinin özel olarak araştırılabileceği ana başlıklara sahip olmasından ötürü tez konusu, sağ ve sol el mızrap tekniğinde, iki elin ayrı fonksiyonlarda çala bilirliğinin sınır ve imkânlarının araştırılması ve örnek çalışmalara yer verilmesi olarak belirlemiştir.

Aksungur (2010) tarafından yapılan bir çalışmada, lisans düzeyi öğrencileri taban alınarak öğretim tekniğinin oluşturulması ele alınmıştır. Hazırlık sınıfından başlamak üzere lisans 4 seviyesine kadar oluşturulacak bir metodolojik veri sistemi ile halen var olan konservatuarların Türk Müziği eğitimi veren bölümlerinin kanun sazı dersleri inceleyerek bu yeni öğretim tekniğinin geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Bu tez kapsamında ana unsur olarak belirlenen; küçük ıskalalarla çalışmalar, birinci derece ıskalalarla çalışmalar ve ikinci derece ıskalalarla çalışmalar sayesinde daha sağlıklı bir kanun sazı eğitimi verileceği kanısına varılmıştır.

Teoman (2012) çalışmasında, enstrümanın yapısının geliştirilmesi ve değişen müzik kültürünün icrada da değişimi beraberinde getirdiğini bu değişen müzik kültürü içerisinde “kanunun çalınış üsluplarında gözle görülür farklar olduğunu, icracıların bu enstrümanın teknik imkânlarını zorlamaya başladığını belirtmiştir. Bu çalışmada kanunun geleneksel icrası ve günümüzdeki icrası arasında farklılıkların olduğu, özellikle mandal sisteminin geliştirilmesinden sonra her iki elin eşit seviyede kullanılmasıyla teknik anlamda birçok yeniliğin enstrümana eklendiği, sağ ve sol elin eşit derecede kullanılması ve çalış tekniğinin geliştirilmesiyle birlikte daha seri ve pratik icraların ortaya çıkmaya başladığı ortaya konmuştur/belirtilmiştir.

Baktagir (2014) çalışmasında, icrada vurguyu içinde barındırarak, her iki elin gelişimine katkı sağlayacak şekilde formüle edilmiş özgün etütler yazmak suretiyle icrayı zenginleştirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda yazılmış olan etütler, şekiller ve nota örnekleriyle anlatılmıştır. Mızrap tekniklerini doğru zemine oturtmayı hedefleyen etütler ile bunların çalışmaları ve uygulamaları yapıp, stüdyoda kayda geçirilmiştir. Gerçekleştirilen kayıta yazılan etütler, hem bugüne kadar daha çok boşta kalan elin sıralamasıyla oluşturulan icra biçimiyle de örneklendirilerek, formüle edilmiş haliyle videoya kaydedilip, hem görsel, hem de kulak yoluyla elde edilen sonucun

mukayyesine imkân sağlanmıştır.

Buyruklar (2014) tarafından yapılan bir çalışmada Türk Müziği çalgılarından kanun, ud ve tambur, çalgılarının organolojik özellikleri, icrasının eğitimi ve icracıları gibi konuları işlenmiş, yapımları ile ilgili çalışmalara ise az yer verilmiştir. Sınırlı sayıdaki bu çalışmalarda da geleneksel boyutları ve yapım teknikleri anlatılmış, erken müzik eğitiminde kullanılmak üzere boyutlandırılmış herhangi bir çalgıya yer verilmemiştir. Avrupa müziğinde kullanılan keman ailesi ve gitar gibi çalgıların, çocuk icracıların eğitimi için imal edilmiş küçük boyutlu olanları varlığını söylemiştir. Türk müziği eğitiminin başarılı şekilde sürdürülebilmesi için, çalgı eğitimine erken yaşlarda başlanması gerektiğini vurgulamıştır. Bu sayede eğitim süresinin önemli ölçüde uzadığını açıklamıştır. Bu çalışmada kanun, ud ve tanbur, 3/4 ve 1/2 boyutlarda ölçülendirilmiş, icra eğitimine erken yaşta başlanabilmesi için gerekli çalgıların imalat sürecinin ilk adımı olan projelendirme gerçekleştirilmiştir. Türk Müziği Çalgıları'nın tümünde kullanılabilecek perde ve frekans hesaplamaları yapılmış, kanun ve tanbur ses sahalarına ait değerler, tablolar halinde verilmiştir. Çalgıların imalat projeleri, bilgisayar ortamında 1/1 ölçekte hazırlanmıştır. Ayrıca çalgıların üretim aşamaları anlatılmış, aşamalar iş sırası şeklinde düzenlenmiştir. Çalgıların yapımında kullanılabilecek ana malzeme olan ağaçlar incelenmiş ve kullanılacak aletlere detaylı olarak yer verilmiştir.

Göksu (2014) çalışmasında Türk çalgı müziği üst düzey icracılarının performans gelişim süreçlerini ayrıntılı bir şekilde incelemiş, onların bu süreç içerisinde kullandıkları çalışma yöntemlerinin, anlayış, uygulama ve durumların bugün devlet konservatuvarları çalgı eğitiminde ne derece kullanıldığını belirlemiştir. Çalışmada elde edilen bilgilerden yola çıkılarak, devlet konservatuvarlarında verilen Türk çalgı müziği eğitiminin daha etkin bir işlerliğe kavuşturulmasına katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Savaş (2016) mesleki müzik eğitimi veren devlet konservatuvarlarındaki kanun eğitiminin içerik ve yöntemlerinin irdelenmesini, problemlerin saptanmasını, var olan problemlere yönelik çözüm önerileri getirilmesini ve kanun eğitiminin geliştirilmesine katkı sağlanması üzerine çalışma yapmıştır.

Khudhur (2017) Kuzey Irak ile Türkiye'de kanun sazının icra üsluplarının, teknik ve süsleme açısından karşılaştırması yapılmıştır. Örneklendirmelerde her iki ülkede tanınmış beş eser incelemiştir. Çalışmada kullanılacak eserleri, bilinen ve icra edilen eserler arasından rastlamsal olarak seçmiştir. Seçilen eserler Türkiye ve Kuzey Irak'ta

alanında uzman üçer icracı tarafından seslendirilmiş ve araştırmacı tarafından kayıt altına alınmıştır. Elde edilen kayıtları teknik ve süsleme açısından incelemiştir.

BÖLÜM 2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri toplama araçları, çalışma (uzman grubu), verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 41). Veri toplama yöntemlerinden yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Bu görüşme yaklaşımı, görüşme sırasında irdelenecek bir sorular veya konular listesini kapsar. “Görüşme formu yöntemi, benzer konulara yönelmek yoluyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanır” (Patton, 1987; Akt: (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 132).

Yapılandırılmış görüşmede amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralelliği ve farklılığı saptamak ve buna göre karşılaştırmalar yapmaktır. (Bran-nigan, 1985; Akt: (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 130).

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu ve Görüşme Formu kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu şu sorulardan oluşmaktadır: Eğitim durumunuz, kanun icra süresi, çalıştığı kurum ve hizmet süresi uzman kişilere sorulmuştur. Görüşmecisi önceden hazırladığı konu veya alanlara sadık kalarak, hem önceden hazırlanmış soruları sorma, hem de bu sorular konusunda daha ayrıntılı bilgi alma amacıyla ek sorular sorma özgürlüğüne sahiptir. Sorular veya konuların belirli bir öncelik sırasına konması zorunlu değildir. Görüşme formu, araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasının güvence altına almak için geliştirilmiş bir yöntemdir. Görüşmecisi, görüşme sırasında soruların cümle yapısını ve sırasını değiştirebilir, bazı konuların ayrıntısına girebilir veya daha çok sohbet tarzı bir yöntem benimseyebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 132).

Araştırmacı tarafından hazırlanan Görüşme Formu şu sorulardan oluşmaktadır:

1. Kanun sazi için yeni icra tekniklerinin gelişmesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?

2. Geliştirilen faydalı model icra şekli kanun icrasına farklılık getirmekte midir?
3. Geliştirilen faydalı model ile mevcut kanun arasında belirgin organolojik farklar var mıdır?
4. Geliştirilen faydalı model kanun icrası ile günümüz kanun icrası arasında duyuşsal açıdan farklılık var mıdır?
5. Geliştirilen faydalı model kanun tasarımı ve icrası Türk müziği kanun icrasına farklılık getirecek midir?

2.3. Çalışma (Uzman) Grubu

Araştırmanın amacı doğrultusunda görüşü alınacak uzmanların belirlenmesinde bilimsel ve sanatsal düzeyde yetkinliği bulunan kanun icracılarının belirlenmesine özellikle dikkat edilmiştir. Aralarında akademisyenlerin ve Kültür Bakanlığı'na bağlı sanatçıların bulunduğu, kanun icrası alanında uzman beş kişi bu araştırmanın çalışma (uzman) grubunu oluşturmaktadır. Bu kişilere amaçlı örnekleme türüyle ulaşılmıştır. Amaçlı örnekleme, örneklemin problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesneler ya da durumlardan oluşturulmasıdır (Büyüköztürk, 2012).

Tablo 1:
Kişisel bilgi formundan elde edilen bilgiler

Uzman	Eğitim Durumu	Kanun İcra Süresi	Çalıştığı Kurum	Hizmet Süresi	Yaşı
1. Uzman Doç. Dr. Ömer Özden	Doktora	30 yıl	Selçuk Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı	15	47
2. Uzman Dr. Kibele Kıvılcım Çiftçi	Doktora	25 yıl	Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi İcra Fakültesi Öğretim Üyesi	18 yıl	40
3. Uzman Göksel Baktagir	Yüksek lisans	45 yıl	Kültür Bakanlığı İstanbul Devlet Türk Müziği Topluluğu Kanun sanatçısı	30 yıl	53
4. Uzman Hakan Kılınçarslan	Yüksek lisans	24 yıl	Kültür Bakanlığı Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu Kanun sanatçısı	20 yıl	40
5. Uzman Öğr. Gör. Murat Can	Yüksek lisans	23 yıl	Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim dalı öğretim görevlisi	18 yıl	40

Araştırma bulgularının rahat anlaşılabilmesi ve araştırmacı tarafından analizi kolaylaştırması amacıyla uzmanlara numaralar verilmiştir. Buna göre çalışma grubunu oluşturan uzmanlar ve görüş bildirme numaralandırmaları aşağıda görülmektedir.

- 1- Doç. Dr. Ömer Özden
- 2- Dr. Kibele Kıvılcım Çiftçi
- 3- Göksel Baktagir
- 4- Hakan Kılınçarslan
- 5- Öğr. Gör. Murat Can

Uzmanlara, araştırmacı tarafından icra edilmiş üç eser (Rast Saz Semaisi (Benli Hasan Ağa), Nihavend Sirto (Göksel Baktagir), Carmen, Habanera bölümü (Georges Bizet) ve enstrümanın tanıtım video kayıtları izletilmiştir. Uzmanların demografik bilgilerini elde etmek amacıyla önce kişisel bilgilerine yönelik sorular yöneltilmiş, ardından hazırlanan yapılandırılmış görüşme formuna göre araştırma soruları yöneltilmiş ve uzmanlardan yanıtları alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Uzmanlardan elde edilen görüşler içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi için şu adımlar takip edilmiştir:

- 1-Verilerin kodlanması: Bu aşamada araştırmacı elde ettiği bilgileri inceleyerek, anlamlı bölümlere ayırmaya ve her bölümün kavramsal olarak ne anlam ifade ettiğini bulmaya çalışır. Bu bölümler bazen bir sözcük, bazen bir cümle ya da paragraf, bazen de bir sayfalık veri olabilir. Kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturan bu bölümler, araştırmacı tarafından isimlendirilir, diğer bir deyişle kodlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 243).
- 2-Temaların bulunması: İlk aşamada ortaya çıkan kodlardan yola çıkarak verileri, genel düzeyde açıklayabilen ve kodları belirli kategoriler altında toplayabilen temaların bulunması gerekir. Temaların bulunması için önce kodlar bir araya getirilir ve incelenir. Kodlar arasında ortak yönler bulunmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 249).
- 3-Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması: İlk aşamadaki ayrıntılı kodlama ve ikinci aşamadaki tematik kodlama sonucunda, araştırmacı, bu sisteme göre elde edilen verileri düzenler ve bu şekilde belirli olgulara göre verileri tanımlar ve yorumlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 251).
- 4-Bulguların yorumlanması: Toplanan verilerin açıklanmasında ve anlamlandırılmasında yardımcı olabilecek araştırmacının görüş ve yorumları nitel

araştırmada önemli yer tutar. Bu nedenle araştırımacı bu son aşamada, topladığı verilere anlam kazandırmak ve bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak, neden sonuç ilişkileri kurmak, bulgulardan birtakım sonuçlar çıkarmak ve elde edilen sonuçların önemine ilişkin açıklamalar yapılır (Yıldırım ve şimşek, 2016, s. 251,252).

Dış geçerlilik amaçlı örnekleme yapılarak gerçekleştirilmiştir. İ güvenirlilik için görüşmelerden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

BÖLÜM 3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, çalışma (uzman) grubuna yöneltilen araştırma sorularından elde edilen yanıtlar tablolar halinde sıralanmış, bu yanıtlara tablolarda birebir yer verilmiş, alınan yanıtlar içerik analizi ile incelenmiş, elde edilen bulgular frekans ve yüzde dağılımları ile tablolaştırılarak somutlaştırılıp yorumlanmıştır.

3.1. Kanun Çalgısı İçin Yeni İcra Tekniklerinin Gelişmesine Yönelik Düşüncelerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 2:
Birinci alt probleme ait uzman görüşleri

1.soru	Kanun çalgısı için yeni icra tekniklerinin gelişmesine yönelik düşünceleriniz nelerdir?
Görüşler	
1-	Modern çalış tekniklerinin çalışmasının Hasan Ferit Alnar ile başladığını biliyoruz. 20.yy ve 21.yy geleneksel Türk müziğinin devamı olarak adlandırdığımız çağdaş Türk müziğinin evrimleşme noktalarından biridir. Geçirdiği evrim sonucunda kanun sazının çok sesli kullanımı örneklendiğini görüyoruz. Kanun sazı ise buna yatkın bir sazdır sınırları geniştir çok sesliliğin kullanımı açısından oldukça elverişlidir. Bu icranın başladığı noktada kalmaması ve yeni icracıların sizin gibi ortaya çıkması sazın zaten geniş olan sınırlarının daha da genişletilmeye çalışılması sevindiricidir. Ben bu çalışmayı modern çalış tekniklerinin icrası açısından olumlu buluyorum ve gelecek açısından da umut verecek bir çalışma olacağını düşünüyorum.
2-	Kanun Çalgısı için uygulanan yeni icra tekniklerinin daha geliştirilmesi gerektiğine inanıyorum. Kanun çalgısı geleneksel Türk müziği içerisinde önemli olan bir çalgıdır. Yıllarca icracılar klasik Türk müziğinin icrâ özelliklerine dikkat etmek suretiyle bu çalgıyı icra etmişlerdir. Bu anlamda sazın tampere yapısı bu müziğin perde hassasiyetine gösterilmesi gereken özeni uygulamakta epey de zorlanmıştır. Geleneksel Türk müziği perde üzerine kurulu bir müziktir. Dolayısıyla toplu icralarda özellikle kanun sazına büyük görev düşmekte ve kendi tampere yapısına rağmen gereken perde hassasiyetini büyük ölçüde uygulamaya mecburdur. Sonuç olarak kanun çalgısı öncelikle kendi müziğinin uygulama özelliklerini yerine getirmeli sonrasında çalgının teknik özgürlüklerine yönelik yeni icra teknikleri geliştirilmelidir. Ben bu konuda kanun çalgısının yeni gelişmelere açık olduğunu ve her zaman bunun daha ileri boyutlara taşınabileceğine inanıyorum.
3-	Enstrüman ve icra günümüzde ihtiyaçlara göre kendi içinde arayış ve uygulamalarla, enstrümanın farklı tasarım, model çalışmaları ile icranın da günümüzde birçok müzik türünde Kanun sazını değerlendirme çalışmalarıyla farklı teknikler denenmeye ve geliştirilmeye devam etmektedir. Burada en önemli olan şey, öznedeki kanun sazımızın kimliğini yitirmeden müzik sanatına katkı sağlamasını sağlayacak duyarlılıkta emek harcanmasıdır.
4-	Kanun çalgısı geçmiş dönemdeki icraları dikkate aldığımızda zaman ve süreçte güzel değişimler ve teknik anlamda gelişmiş bir enstrümandır. Zaman içerisinde çalım teknikleri değişmiş yeni atılımlar olmuştur. Fakat klasik Türk müziği icrası ve tavrı için yeni bir gelişime ihtiyaç olmadığını düşünüyorum bununla birlikte çağdaş müzik çalışmalarında her zaman yeniliğe ihtiyaç vardır olması gerekir.
5-	Kanun fiziki yapısı dolayısıyla yeni icra tekniklerinin doğmasına çok müsait bir sazdır. Yeni icra tekniklerinin geliştirilmesi, enstrümanın zenginliğini arttırarak farklı tınılar ve yorumlar elde etmemize imkân sağlayabilir.

Tablo 3: Uzmanların kanun çalgısı için yeni icra tekniklerinin gelişmesine yönelik frekans ve yüzde dağılımları

Tablo 3:
Uzmanların kanun çalgısı için yeni icra tekniklerinin gelişmesine yönelik frekans ve yüzde dağılımları

Uzman görüşleri	f	%
Evet	5	100
Hayır	-	-

Tablo 3 incelendiğinde uzmanların tamamının kanun çalgısı için yeni icra tekniklerinin geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

3.2. Uzmanların Geliştirilen Faydalı Model İcra Şekli Kanun İcrasına Farklılık Getirip Getirmediğine Yönelik Düşüncelerine İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4:
İkinci Alt probleme ait uzman görüşleri

2.soru	Geliştirilen faydalı model icra şekli kanun icrasına farklılık getirmekte midir?
	Görüşler
1-	Geleneksel kanun icrasından çok farklı bir icra görüyoruz. Sağ ve sol elin tamamen farklı ezgiler çaldığını görüyoruz. Ayrıca geleneksel üslupta kullanılan fiske tekniğinin de tek ele aktarıldığı bir icra görüyorum. Çağdaş Türk müziği ile ilgili icracılar açısından ilginç ve heyecan verici olduğunu düşünüyorum. Yeni icracılar tarafından enstrümanın ve icranın tercih edileceğini çağdaş Türk müziği icrasına yenilik getireceğini ve bu enstrümana uygun besteler yapılabileceğini de düşünüyorum.
2-	Önceki sorunun cevabında da belirttiğim gibi bana göre kanun çalgısının öncelikli görevi geleneksel icra tarzının gereklerini yerine getirmektir. Bu anlamda geliştirilen bu yeni model geleneksel icrada uygulanabilecek bir model değildir. Sadece uygun repertuarın icrasıyla veya yeni bestelerin icrasıyla uygulanabilir bir modeldir. Sonuç olarak da kanun icrasına epey bir farklılık getirmektedir.
3-	Yeni geliştirilen modelde icra şeklinde her iki ele de ciddi manada görevler düşmekte olup, müziğin akıcılığına imkan verecek bir tekniği çok iyi oturtabilmek için farklı ve girift nota kalıplarının tüm pozisyonlarının uygulamaya sokulması gerekmektedir.
4-	Tabiki bilinenin dışında bir farklılık getirmektedir.
5-	Tabi ki çok farklı bir icra şekli. İki parmakta mızrap varken 4 parmağa mızrap takılmış. Melodiyi sağ el çalmakta. Sol el melodi çalmaktan daha çok piyanoda olduğu gibi eşlik görevini üstlenmiş. Mandal değiştirme de mecburen tek elle, mızrap vuran parmaklar dışındaki parmaklar kullanılarak yapılmış.

Tablo 5:
Uzmanların geliştirilen faydalı model icra şekli kanun icrasına farklılık getirmekte midir?
Sorusuna verdiği yanıtların frekans ve yüzde dağılımları

Uzman görüşleri	f	%
“sağ el ve sol elin farklı ezgiler çalması”	2	40
“fiske tekniğinin tek elle yapılması”	1	20
Geleneksel icradan farklılık	4	80
Mandal kullanımında farklılık	1	20
Mızrap kullanımında farklılık	1	20
Geleneksel Türk müziği icrasında kullanılmamalı	2	40
Enstrümana uygun besteler yapılmalı	2	40

Tablo 5’e göre uzmanların %80’i geleneksel icradan farklı bir icra şekli gördüklerini aktarmışlardır. Uzmanların %40’ı Geleneksel üslup ve tavır gerektiren klasik Türk müziği eserleri için başka bir tekniğe ihtiyaç duyulmadığını belirtmişler, çağdaş Türk müziği olarak adlandırılan 20. ve 21. yy. eserleri için daha uygun gördüklerini belirtmişlerdir. Yapılan faydalı model kanun ve icrası için yeni besteler bestelenebileceğini belirtmişlerdir.

3.3. Uzman Görüşüne Göre Geliştirilen Faydalı Model İle Mevcut Kanun Arasında Belirgin Organolojik Farklara İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 6:
Üçüncü alt probleme ait uzman görüşleri

3.soru	Geliştirilen faydalı model ile mevcut kanun arasında belirgin organolojik farklar var mıdır?
	Görüşler
1-	Geleneksel kanun ile arasında ortak deri ile kullanılan iki kanun görüyorum ve belirgin organolojik fark vardır.
2-	Yeni model ile mevcut modeller arasında hemen farkedilebilir fiziki farklar görülmekte. Ancak çalgıdan çıkan ses ve bu sesin çıkmasına yarayan fiziki yerleşimler her ikisinde de aynı. Sadece iki çalgının birleşmesinden kaynaklanan görünür farklar mevcut.
3-	Yeni geliştirilen modelde, sol taraftaki kanun tamamen bas kanun olarak tasarlanırsa o zaman bu model ile yapılan icrada gerçek mana ihtiyaç hissedilen bas eksikliği aynı enstrümanda karşılanmış olur ve müziğin içini doldurma ihtiyacını karşılamaya başlamış olur. Bu nedenle modelin ilk önce müzik estetiği ve gerekliliğine göre modifiye edilmeye ihtiyacı vardır.
4-	Yapı olarak farklılık mevcut tek bir deri bölümüne bağlı iki kanun görüyorum.
5-	Evet. Kanunun yanına ayna konmuş gibi iki kanun yan yana birleştirilmiş. Sağdaki kanun sanırım daha çok melodi çaldığı için biraz daha küçük yapılmış.

Tablo 7:
Geliştirilen faydalı model ile mevcut kanun arasında belirgin organolojik farklar var mıdır?
Sorusuna ait frekans ve yüzde dağılımları

Uzman görüşleri	f	%
Belirgin organolojik fark vardır	4	80
Sol taraf bas kanun olarak tasarlanabilir	1	20
Ortak deri kullanan iki kanun görüyorum	1	20
Kanunun yanına ayna konmuş gibi görünüyor	1	20

Tablo 7 incelendiğinde uzmanların % 80'inin belirgin fiziki farklılığın görüldüğünü belirtmişlerdir. Görüş bildiren uzmanlarımızın %20'si sol taraftaki kanun sazının bas kanun olarak tasarlanabileceğini ve farklılığın duyuşsal olarak daha da artacağını belirtmiştir. Uzmanlarımızın %20'si ortak deri kullanan iki kanun ifade ettiğini ifade etmiştir.

3.4. Uzman Görüşüne Göre Geliştirilen Faydalı Model Kanun İcrası İle Günümüz Kanun İcrası Arasında Duyuşsal Açidan Farklılık Olup Olmadığına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 8:
Dördüncü alt probleme ait uzman görüşleri

4.soru	Geliştirilen faydalı model kanun icrası ile günümüz kanun icrası arasında duyuşsal açıdan farklılık var mıdır?
	Görüşler
1-	Tabi ki farklılık vardır. Günümüz kanun icrasına baktığımızda arpej ve akorların zaten kullanıldığını görüyoruz. Özellikle 20 ve 21 yy. esrelerinde. En başta armoni açısından daha da zenginleştiğini görüyoruz. Baş parmaklara takılan aparatların melodiye eşlik ederken aynı elin mandal değiştirmesi dikkat çekici bir faktördür. Günümüz kanun icrasında biz baş parmaklarımızı sadece akor atarken kullanıyoruz sizin tekniğinizde ise aynı zamanda melodiye de eşlik etmesi duyuşta bariz farklar yaratmaktadır.
2-	Ben iki çalgı arasında perde hassasiyetine dayalı duyuşsal farklar görüyorum. Çünkü sağ elin haricinde sol elin perdeye dayalı göstermesi gereken bir takım uygulamalar var. Yani sol el ile mandal hakimiyeti sağlanarak gereken perdelerin düzgün bir şekilde duyurtulması gerekirken yeni modelde sol elin işlevi farklılaşarak daha çok ahenk sesleri vermektedir.
3-	Bu modelde icranın temel prensibi eserin icrasında sol elin daha çok arpejlerle armonik tınlamasına imkan verecek bir yapı içerisinde seyretnmektedir. Bu şekilde icranın da doğal olarak duyguyu daha modern anlayış içerisinde bir renge dönüştüreceği gerçeğini görmekteyiz.
4-	Günümüz kanun icrasıyla farklılıklar mevcut özellikle pedal ve akor seslerin 2 değil 4 mızrapla çalınıyor olması zaten büyük farklılık zaman içerisinde duyumun daha net ve pürüzsüz hale getirileceğini ummaktayım.
5-	Normalde iki elle çalınan melodiye tek el çalmak durumunda olduğu için iki elle çalarken duyulan vurgu bu icrada normal olarak daha az. Kromatik icrada aynı seslerde kromatik yaparken alışık olmadığımız farklı bir duyum oluyor.

Tablo 9:
Geliştirilen faydalı model kanun icrası ile günümüz kanun icrası arasında duyuşsal açıdan farklılık var mıdır? Sorusuna ait frekans ve yüzdelik dağılımları

Uzman görüşleri	f	%
Duyuşsal farklılık vardır	4	80
Dört mızrap kullanılması	2	40
Armoninin daha da zenginleşmesi	3	60
Kromatik icrada ki farklılık	1	20
Pedal sesleri 2 değil 4 mızrapın çalması	2	40
Perde hassasiyetine dayalı duyuşsal farklar	1	20
Aynı elin melodi çalması ve aynı zamanda mandal değiştirmesi	1	20
Vurgunun daha az olması	1	20

Tablo 9 incelendiğinde uzmanların % 80'i günümüz kanun icrasıyla duyuşsal açıdan farklar olduğunu belirtmiştir. Uzmanlarımızın %60'ı armoninin daha da zenginleşmesi, %40'ı pedal seslerde iki değil dört mızrapın kullanılması, %20'si kromatik icradaki farklılık, %20'si aynı elin melodi çalıp aynı zamanda mandal değiştirmesi gibi farklılıklar olduğunu belirtmişlerdir. Uzmanlarımızın %20'si tek elin hem mandal değiştirip hem de melodiyi çalmasından dolayı vurgunun azaldığını belirtmiştir.

3.5. Uzman Görüşüne Göre Geliştirilen Faydalı Model Kanun Tasarımı ve İcrasının Türk Müziği Kanun İcrasına Farklılık Getirip Getirmeyeceğine İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 10:
Beşinci alt probleme ait uzman görüşleri

5.soru	Geliştirilen faydalı model kanun tasarımı ve icrasının Türk müziği kanun icrasına farklılık getireceğini düşünüyor musunuz?
	Görüşler
1-	Geleneksel Türk müziği eserlerinin geleneksel tavırla çalınması taraftarıyım. İcra dönemine göre icra edilmelidir. Geleneksel icra bir yerde durmalı ve geleneksel eserler bu icra tekniği ile çalınması gerekliliğini savunuyorum. Ama çağdaş Türk müziği eserleri ve bu enstrümana uygun besteler yapıp sizin icra tekniğinizle ve enstrümanınızla icra edilebilir.
2-	Yeni geliştirilen modelin Türk müziği kanun icrasına farklılıklar getireceğini tabi ki düşünüyorum. Ancak geleneksel Türk müziği icrasında kullanılabileceğini düşünmüyorum. Öncesinde söylediğim gibi makâm icraları, perde hassasiyeti vs. gibi konularda yeni geliştirilen modelde bir icranın eksik veya yetersiz kalacağını düşünüyorum. Türk müziğinde yeni bestelerin hatta bu yeni modele uygun bestelerin oluşturulması ya da mevcut repertuvarda uygun eserlerin seçilerek çalınması gerekmektedir.
3-	Üzerinde çalışılıp yeni tasarlanan bu model üzerinde zaten kanun icrasında farklı bir teknikle çalınma şartı vardır. Bu nedenle bu tekniğin çıkmazlarını da düşünülerek yeni yöntem arayışları ile daha fazla geliştirilmesi gerekir. Ben yine de bu model üzerinde çalışılmış tüm emeğe saygı göstererek şu vurgumu yapmak istiyorum: modelin sol tarafındaki kanun tamamen bas kanun olarak tasarlanırsa bu model icrada farklı duyuma kavuşmuş olacaktır ve tercihe göre orkestranın içinde altları dolu, armonik bir zenginliğe kavuşmuş olur.

Tablo 10: (Devamı)

4-	Klasik Türk müziği kanun icra ve tavrının bir farklılık gerektirmesi konusunda, farklılığa ihtiyacı olmadığını düşünüyorum. Fakat orkestrasyon için yazılmış eserler veya çağdaş saz müziği bestelerinin icrasında farklı çalım teknikleri kullanmak daha uygun olacağı kanaatindeyim.
5-	Kanun tasarım olarak iki kanunun birleştirilmiş hali olduğu için, kanunda yaşadığımız akort, mandal cızlamaları, ağırlık gibi sorunların iki katına çıkmasına sebep olabilir. Fakat bu icra şekli amaçlanarak özel olarak ustalıklı yapılmış ve icra şekline uygun ihtiyacı karşılar niteliktedir. (Tel kalınlıkları tercihi, sağ ve sol kanunların balkon ayarlaması (yani melodi çalan sağ kanun daha tiz eşlik eden sol kanun daha mı bas)nasıl yapıldı bilemiyorum tabi.)
	İcra konusuna gelirsek, bu seviyeye ulaşmak herkesin harcı değildir sanırım. Öğrencilerimizde tek kanunda hakimiyet oluşturmayı zor başarırken iki kanuna birden bu denli hâkim olmak epey mesai gerektirecektir. Mandal değiştirme şekli ve 4 mızrapla kanun çalımı kanun icrasına kuşkusuz yeni ufuklar açacaktır. Piyanodan çok daha zorlayıcı bir icra şekli geliştirilmiş. Piyano için kullanılan “beyni ikiye bölmek” tabiri bu icra şekli için daha çok geçerlidir diye düşünüyorum. Emeklerinizden dolayı tebrik eder, başarılarınızın devamını dilerim.

Tablo 11:

Geliştirilen faydalı model kanun tasarımı ve icrasının Türk müziği kanun icrasına farklılık getireceğini düşünüyor musunuz? Sorusuna ait frekans ve yüzde dağılımları

Uzman görüşleri	f	%
Klasik Türk müziği kanun icrasına farklılık getirilmemeli	3	60
Çağdaş Türk müziği eserlerinde icrasına farklılık getirmesi	4	80
Piyanodan çok daha zorlayıcı bir icra şekli	1	20
Bu yeni modele uygun bestelerin oluşturulması	2	40
Tekniğin daha da fazla geliştirilmesi	1	20
Sol tarafına bas kanun eklenmesi	1	20

Tablo 11 incelendiğinde uzmanların %60'ı klasik Türk müziği kanun icrasında farklılığın olmaması gerekliliğini savunmuşlar çağdaş Türk müziği olarak adlandırılan 20. ve 21. yy. eserlerinde ise uzmanlarımızın %80'i tekniğin uygulanabileceğini ve uzmanlarımızın %40'ı enstrümana uygun bestelerin yapılıp icra edilebileceğini söylemişlerdir. Uzmanlarımızın %20'si tekniğin daha da geliştirilmesini ve sol tarafın bas kanun olarak yapılmasını belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerinden elde edilen bulgular ve yorumlardan yola çıkılarak ulaşılmış olan sonuçlar sırasıyla yer almaktadır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Uzmanlara araştırmanın birinci alt probleme yönelik Kanun çalgısı için yeni icra tekniklerinin gelişmesine yönelik düşünceleriniz nelerdir? Sorusu sorulmuş ve uzmanlar “sazın zaten geniş olan sınırlarının daha da genişletilmeye çalışılması sevindiricidir”, “çağdaş müzik çalışmalarında her zaman yeniliğe ihtiyaç vardır olması gerekir” “icra tekniklerinin daha geliştirilmesi gerektiğine inanıyorum”, “Yeni icra tekniklerinin geliştirilmesi, enstrümanın zenginliğini arttırarak farklı tınılar ve yorumlar elde etmemize imkân sağlayabilir” ifadeleri ile belirtmişlerdir. Yeni geliştirilen tekniklerin Klasik Türk Müziğine uyarlanmamasının altını çizmişler ve çağdaş Türk müziği olarak adlandırılan 20. ve 21 yy. eserlerinde bu tarz tekniklerin ve farklılıkların ortaya konmasını olumlu ve gerekli görmüşlerdir. Bu sorulara karşılık bildirilen görüşlere bağlı olarak;

Çağdaş Türk müziği olarak adlandırılan 20. ve 21 yy. eserlerinde bu tarz yeni icra tekniklerinin geliştirilmesine olumlu baktıkları sonucuna ulaşılmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Uzmanlara araştırmanın ikinci alt probleme yönelik Geliştirilen faydalı model icra şekli kanun icrasına farklılık getirmekte midir? Sorusu sorulmuş ve uzmanlar “Geleneksel icradan farklıdır” cevabı ile bu farklılıkları “sağ el ve sol elin farklı ezgiler çalması”, “fiske tekniğinin tek elle yapılması”, “Mandal kullanımında farklılık”, “Mızrap kullanımında farklılık” olarak belirtmişlerdir. Bu sorulara karşılık bildirilen görüşlere bağlı olarak;

Geliştirilen faydalı model ve icra şeklinin günümüz kanun icrasından farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Uzmanlara araştırmanın üçüncü alt probleme yönelik Geliştirilen faydalı model ile mevcut kanun arasında belirgin organolojik farklar var mıdır? Sorusu sorulmuş ve

uzmanlar “Ortak deri kullanan iki kanun görüyorum”, “Kanunun yanına ayna konmuş gibi görünüyor”, “hemen fark edilebilir fiziki farklar görülmekte”, cevaplarıyla belirgin organolojik farklar olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorulara karşılık bildirilen görüşlere bağlı olarak;

Geliştirilen faydalı model ile mevcut kanun arasında belirgin organolojik farklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Uzmanlara araştırmanın dördüncü alt probleme yönelik Geliştirilen faydalı model kanun icrası ile günümüz kanun icrası arasında duyuşsal açıdan farklılık var mıdır? Sorusu sorulmuş ve uzmanlar “Duyuşsal farklılık vardır”, cevabı ile bu farklılıkları “Dört mızrap kullanılması”, “Armoninin daha da zenginleşmesi”, “Kromatik icrada ki farklılık”, “Pedal sesleri 2 değil 4 mızrabın çalması”, “Perde hassasiyetine dayalı duyuşsal farklar”, “Aynı elin melodi çalması ve aynı zamanda mandal değiştirmesi” olarak belirtmişlerdir. Bu sorulara karşılık bildirilen görüşlere bağlı olarak; Geliştirilen faydalı model kanun icrası ile günümüz kanun icrası arasında duyuşsal açıdan farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Uzmanlara araştırmanın beşinci alt probleme yönelik Geliştirilen faydalı model kanun tasarımı ve icrasının Türk müziği kanun icrasına farklılık getireceğini düşünüyor musunuz? Sorusu sorulmuş ve uzmanlar, “Klasik Türk müziği kanun icrasına farklılık getirilmemeli”, “Çağdaş Türk müziği eserlerinde icrasına farklılık getirmesi”, “Piyanodan çok daha zorlayıcı bir icra şekli”, “Bu yeni modele uygun bestelerin oluşturulması” cevaplarını vermişlerdir. Bu sorulara karşılık bildirilen görüşlere bağlı olarak geliştirilen faydalı model kanun tasarımı ve icrasının çağdaş Türk müziği kanun icrasına farklılık getireceği sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmacı tarafından getirilen önerilere yer verilmiştir. Geleneksel kanun sazının yapısı ve tekniğinden farklı olduğu, uzmanlar tarafınca belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarından hareketle;

1. Faydalı model kanun sazı ve orçal kanun tekniğine uygun eserlerin besteleneceği ve icra edilebileceği,
2. Türk Halk müziği icrasının yöre tavırlarına (Çalkap, 2004) uygun icra edilebileceği,
3. Özellikle 20. ve 21. Yy. Türk müziği eserlerinde geleneksel kanun icrasından farklı olarak geliştirilmiş faydalı model kanun sazı ve icrasının armoni ve melodi zenginlinin eserlere yansıtılabileceği,
4. Batı müziği eserlerinin kanun sazı ile icrasında tekniksel kolaylık ve farklı oktavlarda farklı perdelere ulaşılabilceği,
5. Kanun sazının daha fazla insan kitlelerine ulaştırılabileceği,
6. Faydalı model kanun sazının seri üretime geçirilebileceği
7. Faydalı model kanun sazı tekniğine ait metot yazılabileceği
8. Faydalı model kanun sazı ve tekniğinin uluslararası sempozyumlarda sunulabileceği
9. Türk müzik kültürü kanun sazı icrasına yeni bir kanun tekniği ve faydalı model kanun yapısı kazandırabileceği önerilmiştir.

KAYNAKÇA

- Açın, C. (1984). *Enstrüman Bilimi (Orgonoloji)*. İstanbul: Yenidoğan Basımevi.
- Ak, A. Ş. (2014). *Türk Musikisi Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ak, A. Ş. (2016). *Türk Din Musikisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aksungur, A. U. (2010). Kanun Sazının İcrası Öğretim Teknikleri Karşılaştırmalı Kanun Metodu Analizleri ve Kanun Eğitimi Etüdleri. *Yüksek Lisans Tez*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Alvan, T. ve Alvan, M. (2016). *Saz ve Söz Meclisi*. İstanbul: Şule Yayınları.
- Aydoğdu, G. ve Aydoğdu, T. (2004). Kanun Metodu. Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.
- Baktagir, G. (2014). Kanun Sazında Sağ ve Sol El için Yazılmış Teknik Geliştirici Etüdler ve Saz Eserleri. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Buyruklar, A. T. (2014). Kanun, Ud ve Tanburun 3/4-1/2 Boyutta Projelendirilmesi ve Yapımı. *Sanatta Yeterlilik Tezi*. İstanbul: Haliç Üniversitesi.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çalkap, O. (2004). Faydalı Model Kanun Prototip Çalışması.
- Çakır, A. (2009). *Müziğe Giriş*. İstanbul: Dem Yayınları.
- Göksu, A. (2014). Geleneksel Türk Çalgı Müziği Üst Düzey İcracılarının Performans Gelişim Süreci İle Devlet Konservatuvarları Çalgı Eğitiminde Kullanılan Öğretim Yöntemleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Doktora Tezi*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.
- Hafızoğlu, Ö. (2009). Kanun Egzersizleri ve Eğitimi. Trabzon: Gündüz Ofset Matbaacılık.
- Kahyaoğlu, Y. (2011). Kanun Sazı Öğretiminde Klasik Türk Müziği Saz Eseri Formlarının Fonksiyonlarının İncelenmesi . *Doktora Tezi*. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Karaduman, H. (2007). Kanun Metodu. İstanbul: Alfa Yayınları.

- Khudhur, N. T. (2017). Yüksek Lisans Tezi. *Kuzey Irak İle Türkiye'de "Kanun" Enstrumanı İcra Üsluplarının Karşılaştırması Üzerine Bir Araştırma*. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koç, F. (2017). *Abdülaziz B.Abdülkadir Meragi ve Nekavetü'l-Edvar'ı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı.
- Körükçü, Ç. (1998). *Türk Sanat Müziği*. İstanbul: Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.
- Munzur, P. (1995). Tarih,Teknik ve icra Özellikleriyle Kanun. *Yüksek Lisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi.
- Özden, Ö. (2012). *Kanun için Akor Arpej Uygulamaları*. Konya: Aybil Yayınevi.
- Öztuna, Y. (1987). *Türk Musikisi Teknik ve Tarih*. İstanbul: Türk Petrol Vakfı Lale Mecmuası Yayınları.
- Savaş, K. (2016). Mesleki Müzik Eğitimi veren Devlet Konservatuvarlarındaki Kanun Eğitiminin İçerik ve Yöntem Bakımından İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Afyonkarahisar.
- Say, A. (2000). *Müzik Tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*. İstanbul: Doruk Yayıncılık.
- Sun, S. (2007). *Türkiye'nin Müziği*. Ankara: Sun Yayınevi.
- Tanrıkorur, C. (2016). *Osmnalı Dönemi Türk Musikisi*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Teoman, B. (2012). Kanun İcra Teknikleri. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Tohumcu, Z. G. (2006). *Müziği Yazmak*. İstanbul: Nota Yayıncılık.
- Toksoy, A. K. (2006). Kanun Eğitiminde Teknik Çalışma ve Süsleme Elementlerini İçeren Etütler. *Sanatta Yeterlilik Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Uçan, A. (1994). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi yayınları.

Varol, N. (1994). *Türk Müziği Nazariyat Usul Solfej Metodları* (Cilt 1). İstanbul: Türk Musikisi Vakfı Yayınları.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, G. (2008). Kanun Sazı Mızrap Tekniğinde Sağ ve Sol El Ayrımı İle İlgili Araştırmalar ve Melodik Etüdler. *Yüksek Lisans Tezi*. Haliç Üniversitesi.

ÖZGEÇMİŞ

1982 yılında Zonguldak'ın Ereğli ilçesinde doğdu. İlk ve orta eğitimini Ereğli'de tamamladı. 1999 yılında tanıştığı kanun sazını kendi çabalarıyla öğrenmeye çalıştı. 2001 yılında Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nin açtığı Türk müziği sınavına girdi ve kazandı. Bir yıl İstanbul'da eğitim gördü ve Semahat Özdenses gibi değerli hocalardan istifade etme fırsatı buldu. Eğitimini farklı nedenlerle yarıda bırakıp Zonguldak'ın Ereğli ilçesine geri döndü. 5 yıl Ereğli Belediyesi Türk Müziği Topluluğuna, 4 yıl Halk Eğitim Merkezi Türk Müziği Topluluğuna şeflik yaptı ve konserler verdi. Şeflik yaptığı sıralarda Bülent Ecevit Üniversitesi Türk Müziği Topluluğunda 6 yıl sözleşmeli kanun sanatçılığı yaptı. Ereğli'ye döndüğü 2002 yılından bu yana kanunda farklı teknikler üzerinde çalışma ve düşünme fırsatı buldu. Birçok sanatçıya kanunuyla eşlik etti. 2016 yılında Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nın Türk Müziği bölümünü bitirdi ve aynı yıl Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü' de yüksek lisans eğitimine başlayan Çalkap öğrenimine devam etmektedir.